

Vybrané informační zdroje (publikace, internet)

Magistrát hl. m. Prahy (MHMP): magistrat.praha-mesto.cz

- Publikace: **Ročenka Praha – životní prostředí** (tato publikace, vyd. od r. 1990, el. verze: envis.praha-mesto.cz).
- **CD-ROM Praha – životní prostředí** (7 vydání od r. 1997, aktuální CD-ROM Praha ŽP 7 /2007/, el. verze ročenek a jiných publikací).
- **Atlas ŽP v Praze:** www.premis.cz/atlaszp, resp. www.wmap.cz/atlaszp.
- **PREMIS, Pražský ekologický monitorovací a informační systém** (ovzduší, hydrologie, varování, meteorologie, radiační monitoring): www.premis.cz.
- **Informační stránky hl. m. Prahy – ENVIS, Informační servis o životním prostředí v Praze:** envis.praha-mesto.cz.

Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP ČR): www.env.cz

CENIA, česká informační agentura životního prostředí: www.cenia.cz

- Publikace: **Zpráva o životním prostředí České republiky v roce** (akt. vydání: Zpráva o životním prostředí České republiky v roce 2006), **Statistická ročenka ŽP ČR** – česko-angl. verze, akt. vydání: Statistická ročenka ŽP ČR 2007 (za rok 2006 a předchozí roky), **Stav ŽP v jednotlivých krajích České republiky** (akt. vyd. – stav za rok 2006, vyd. 2007).
- **Portál životního prostředí ČR (FAKTA a DATA)** – portal.cenia.cz.

Český statistický úřad (ČSÚ): www.czso.cz

- Publikace: **Informace o životním prostředí v České republice** (akt. vydání: za období 2000–2005, vyd. 2006), **Produkce, využití a odstranění odpadů v roce** (akt. vydání: za rok 2005, vyd. 2006).
- Informace k tématům **Životní prostředí, zemědělství** – odkazy na úvodní stránce: www.czso.cz.

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ): www.chmi.cz

- Publikace: **Znečištění ovzduší na území České republiky – Ročenka** (akt. vydání Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2006 – Ročenka (vyd. 2007); **Znečištění ovzduší a atmosférická depozice v datech – Tabelární přehled** (akt. vydání: Znečištění ovzduší a atmosférická depozice v datech, Česká republika 2006, vyd. 2007); el. verze na stránkách Úseku ochrany čistoty ovzduší – www.chmi.cz/uoco/oco_main.html.
- Publikace: **Hydrologická ročenka** (akt. vydání: Hydrologická ročenka 2006, vyd. 2007), **Jakost povrchových a podzemních vod v ČR** (posl. vydání: Jakost povrchových a podzemních vod v ČR 2001, vyd. prosinec 2002 na CD-ROM, novější údaje (od r. 2002) pouze na internetu (část Hydrologie – Jakost vody).
- **Ovzduší – Aktuální stav kvality ovzduší** (Automatizovaný imisní monitoring AIM) – Seznam stanic AIM, Měření AIM (odkaz Praha) – www.chmi.cz/uoco/act/aim/aregion/aim_region.html.
- **Ovzduší – Informace o znečištění ovzduší v ČR** – Znečištění ovzduší v datech (tabelární ročenky), Zdroje znečišťování: www.chmi.cz/uoco/isko/tab_roc/tab_roc.html, www.chmi.cz/uoco/data/emise/gnavemise.html.
- **Ovzduší – Vývoj znečištění ovzduší** – Emisní bilance České republiky (mapy, tabulky, grafy), Znečištění ovzduší na území České republiky – Ročenka (mapy, tabulky, grafy), Vyhodnocení znečištění: www.chmi.cz/uoco/emise/embil/emise.html, www.chmi.cz/uoco/isko/groc/groc.html, www.chmi.cz/uoco/isko/projekt/hodn.html.
- **Voda – Režimové informace** – Kvantitativní údaje povrchových vod, kvantitativní údaje podzemních vod (informace ze státní sítě pozorovacích objektů podzemních vod), údaje o jakosti povrchových a podzemních vod (informace ze státní sítě profilů jakosti povrchových vod a státní sítě jakosti podzemních vod), údaje a informace měřené a pozorované v experimentálních povodích: www.chmi.cz/hydro/nshydro.html.
- **Voda – Operativní informace** – Stav vody na tocích ČR: www.chmi.cz/hydro/SRCZ04.html.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR): www.aopk.cz

- Publikace: **Chráněná území ČR**, svazek XII. Praha. Vyd. AOPK ČR a EkoCentrum Brno, 2005.

Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M. (VÚV TGM): www.vuv.cz

- **Hydroekologický informační systém VÚV T.G.M.:** heis.vuv.cz.
- **Informační systém odpadového hospodářství (ISOH)** na stránkách Centra pro hospodaření s odpady (CeHO): ceho.vuv.cz.

Přehled informačních zdrojů na internetu je uveden též v kapitole D9.

B3 KRAJINA

B3.1 BILANCE PLOCH A EVIDENCE ZELENĚ – REGISTR POVRCHY A ZELENĚ

Jako součást datové základny Informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP) byl v roce 1995 zpracován registr Povrchy a zeleň, který obsahuje údaje o jednotlivých parcelách a agregované údaje za katastrální území. Tyto údaje byly prezentovány v publikaci Povrchy a zeleň – bilance za katastrální území (IMIP, 1995) jejíž náklad je již rozebrán. Další aktualizace registru se neprovádí především z důvodů věcné a finanční náročnosti.

V současné době jsou k dispozici pouze aktualizované údaje katastru nemovitostí. V následujících tabulkách jsou uvedeny úhrnné hodnoty druhů pozemků (ÚHDP) za celé území Prahy pro období 1998–2006. Rozčlenění půdního fondu se provádí podle jednotlivých kategorií druhů pozemků katastru nemovitostí.

Tab. B3.1 Úhrnné hodnoty druhů pozemků [ha]

Druh pozemku	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Zemědělská půda	21 352	21 382	21 287	21 221	21 155	21 110	21 047	20 985	20 870	20 788
– Orná půda	15 727	15 766	15 686	15 616	15 569	15 534	15 484	15 430	15 329	15 269
– Vinice	10	10	10	10	10	10	10	11	11	11
– Chmelnice							1	1	0	0
– Zahrady	4 004	4 012	4 002	4 001	4 000	4 002	3 997	3 996	3 992	3 978
– Ovocné sady	729	725	723	718	703	692	687	680	672	664
– Trvalé travní porosty	882	869	866	876	873	872	868	868	866	866
Lesní půda	4 866	4 893	4 893	4 878	4 878	4 886	4 911	4 920	4 927	4 960
Vodní plochy	1 066	1 080	1 057	1 057	1 080	1 080	1 080	1 079	1 079	1 079
Zastavěné plochy	4 611	4 683	4 719	4 766	4 807	4 837	4 854	4 871	4 884	4 907
Ostatní plochy**	17 745	17 549	17 628	17 667	17 669	17 677	17 698	17 753	17 853	17 876
Celková výměra*	49 640	49 587	49 584	49 589	49 589	49 590	49 590	49 608	49 613	49 610

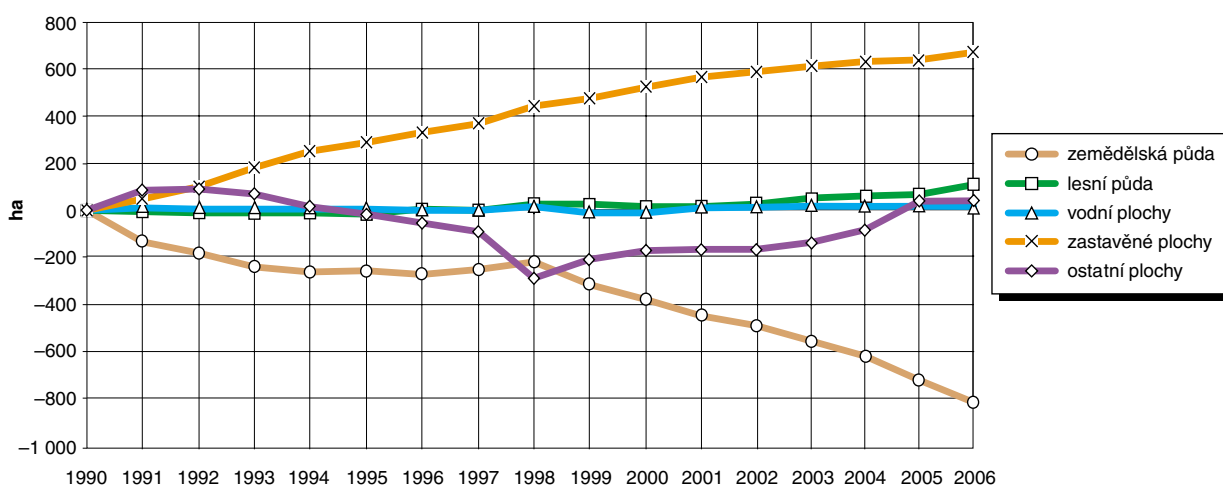
Poznámka:

* Rozdíly v celkové výměře jsou způsobeny zaokrouhlováním

** Ostatní plochy zahrnují i staveniště

Zdroj: ČÚZK

Obr. B3.1 Úbytky a přírůstky ploch podle druhů pozemků

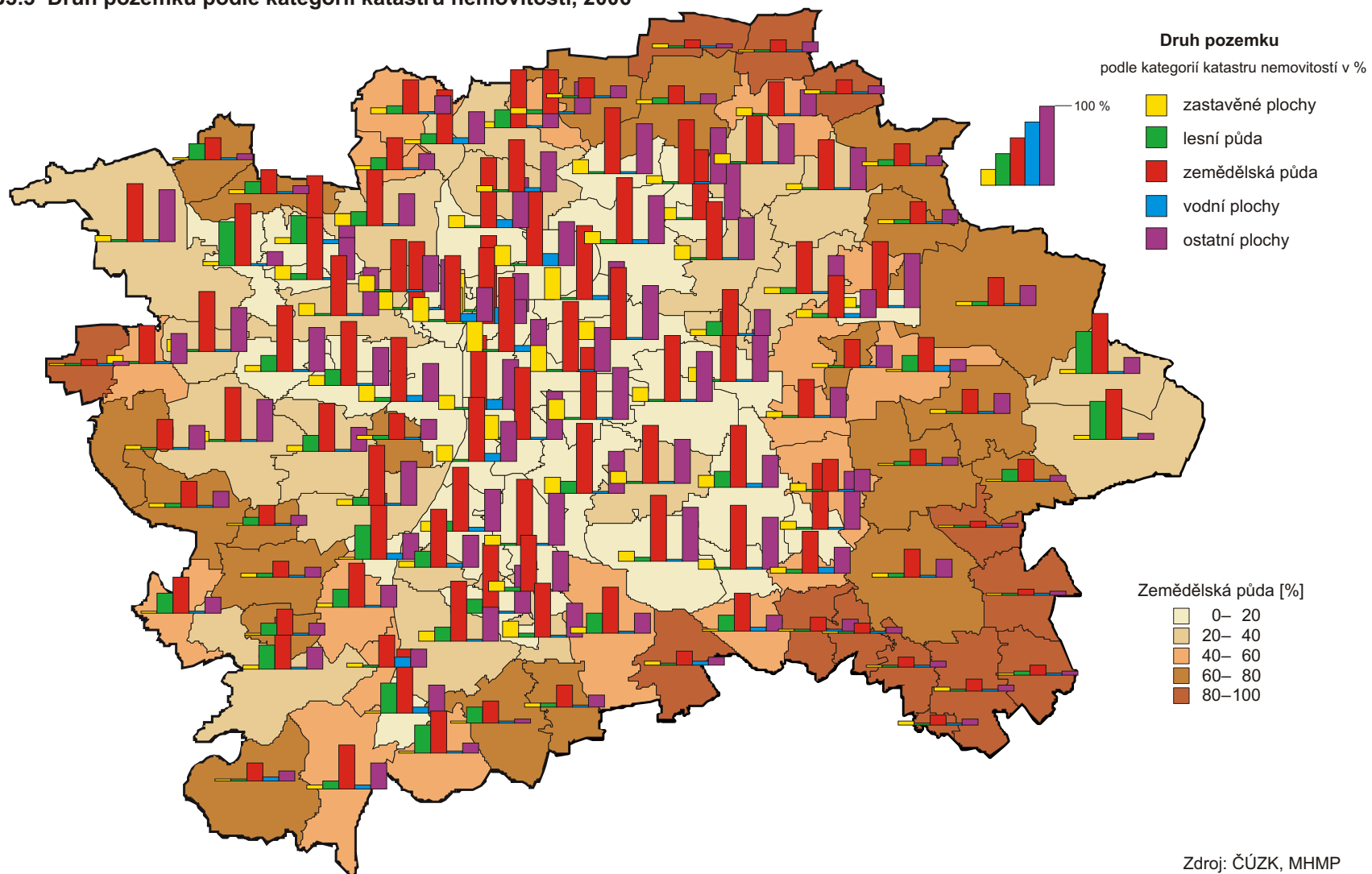
Zdroj: ČÚZK

Obr. B3.2 Přehled katastrálních území v hl. m. Praze

Zdroj: MHMP, ČÚZK

Obr. B3.3 Druh pozemku podle kategorií katastru nemovitostí, 2006

B3.2 OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Na úseku ochrany přírody a krajiny lze z hlediska Odboru ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy, který zajišťuje agendu ochrany přírody podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, uvést následující skutečnosti:

- V roce 2007 byly provedeny první kroky směřující k vydání knižní publikace o památných stromech hl. m. Prahy. Byly zpracovány základní texty, originální kresby a fotodokumentace. Vydání knihy se plánuje na rok 2008.
- V průběhu roku 2002 bylo vyhlášeno 11 památných stromů včetně jednoho stromořadí. Zároveň kontinuálně probíhá odborné ošetřování a zajišťování značení stromů malým státním znakem ČR.
- Došlo ke zpracování návrhu plánu péče pro přírodní rezervaci Podhoří. Projednání a následné schválení se očekává v první polovině roku 2008.
- Byl zpracován návrh plánu péče pro uvažovanou novou přírodní památku v prostoru Klánovického lesa - Mokřady u Blatovského potoka. Proces projednávání a vyhlášení nového zvláště chráněného území je plánován na rok 2008.
- Koncem roku bylo zadáno zpracování plánu péče pro přírodní památku Cihelna v bažantnici. Zpracování je plánováno na jaro 2008 s tím, že bude následovat projednání a schválení.
- Multimediální projekt Ochrana přírody a krajiny v hl. m. Praze na DVD byl rozšířen o část věnovanou střevlíkovitým broukům. Tato část obsahuje informace z cca 200 letého pozorování a mapování této bioindikace významné skupiny. Projekt kromě uvedené části též obsahuje vegetační mapu, informace o ptácích, motýlech a památných stromech. Kromě DVD jsou výstupy v plné šíři dostupné na www.wmap.cz/opk.

Tab. B3.2 Památné stromy vyhlášené Odborem ochrany prostředí MHMP (stav k 31. 10. 2007)

OOP	Orientační název	Druh	k.ú.	Parcela	Obvod [cm]	Výška [m]	Počet
1	Dub uherský v Italské ulici	Quercus frainetto Ten.	Vinohrady	2267/5	265	20	1
2	Jinan dvoulaločný v Královské oborě	Ginkgo biloba L.	Bubeneč	1772/1	350	22	1
3	Tis červený v Rajském dvoře u Františkánů	Taxus baccata L.	Staré Město	663	3 x 80	6,5	1
4	Dub letní v Dolních Chabrech	Quercus robur L.	Dolní Chabry	541	350	24	1
5	Stromořadí lípy v ul. Gagarinova	Tilia cordata L.	Suchdol	2383	120–220	11–13	19
6	Dva duby letní v Točné	Quercus robur L.	Točná	409	320, 260	21, 20	2
7	Dub letní v Klánovicích	Quercus robur L.	Klánovice	677	345	24	1
8	Dub letní Nad Výšinkou	Quercus robur L.	Smíchov	3690	345	23	1
9	Cedr atlaský Na Balkáně	Cedrus atlantica Manetti ex Carr.	Vysočany	1919/1	200	14	1
10	Lípa srdčitá Na Šabatce	Tilia cordata L.	Komořany	687/1	360	16	1
11	Platan javorolistý u Velkopřevorského paláce	Platanus x acerifolia Ait.) Willd.	Malá Strana	249	670	32	1
12	Platan javorolistý v zahradě Kinských	Platanus x acerifolia (Ait.) Willd.	Smíchov	3134	485	24	1
13	Dub letní v Nedvězí	Quercus robur L.	Nedvězí	245	335	17	1
14	Jasan ztepilý u školy v Bártlově ul.	Fraxinus excelsior L.	Horní Počernice	192	340	20	1
15	Platan javorolistý na Karlově náměstí	Platanus x acerifolia (Ait.) Willd.	Nové Město	2418/1	300	14	1
16	Kunratický dub letní	Quercus robur L.	Kunratice	862	410	16	1
17	Lípa srdčitá na Vídeňské	Tilia cordata L.	Krč	2998	330	18	1
20	Platan javorolistý na Kampě	Platanus x acerifolia (Ait.) Willd.	Malá Strana	778/1	450	30	1
21	Lípa srdčitá u kostela ve Víněři	Tilia cordata L.	Víněř	309	405	18	1
22	Dub letní v Kunraticích „U Vestecých“	Quercus robur L.	Kunratice	2362/1	360	17	1

B3 KRAJINA

OOP	Orientační název	Druh	k.ú.	Parcela	Obvod [cm]	Výška [m]	Počet
23	Lípa srdčitá v Přední Kopanině	<i>Tilia cordata</i> L.	Přední Kopanina	725	250	15	1
24	Lípa srdčitá u brány zámeckého parku	<i>Tilia cordata</i> L.	Kunratice	11/1	370	24	1
25	Lípa srdčitá v ul. Krnská	<i>Tilia cordata</i> L.	Kbely	1771/1	330	19	1
26	Jasan ztepilý u kostela sv. Petra	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Dubeč	2	350	21	1
27	Lípa srdčitá Na Cikánce	<i>Tilia cordata</i> L.	Radotín	2911	320	20	1
28	Dub letní na návsi v Hostavicích	<i>Quercus robur</i> L.	Hostavice	941	340	19	1
29	Duby letní Na jelenách u Kunratického lesa	<i>Quercus robur</i> L.	Kunratice	862, 863/1	315–350	15–20	3
30	Duby letní na Pavím vrchu	<i>Quercus robur</i> L.	Smíchov	1487/1	280–400	13–18	3
31	Lípy u kapličky sv. Anny v Satalicích	<i>T. cordata</i> L. + <i>T. platyphylla</i> Scop.	Satalice	76	300–510	18–21	4
32	Duby letní v pásu u Říčanky	<i>Quercus robur</i> L.	Uhřetěves	1756/1	220–400	20–28	6
33	Dub letní při ul. Střelničná	<i>Quercus robur</i> L.	Kobylisy	2364/1	380	27	1
34	Duby letní ve Farské ulici	<i>Quercus robur</i> L.	Hostavice	8/1	300, 360	18, 20	2
35	Dub letní u samoty Nouzov	<i>Quercus robur</i> L.	Točná	845	320	20	1
36	Hrušeň obecná nad Zdíkovskou ulicí	<i>Pyrus communis</i> L.	Smíchov	4221/1	295	16	1
37	Platan javorolistý v parku Jezerka	<i>Platanus x acerifolia</i> (Ait.) Willd.	Nusle	2387	460	29	1
38	Dub ve Švehlově sadě – ul. K Horkám	<i>Quercus robur</i> L.	Hostivař	2241/1	390	22	1
39	Dub letní v ul. U Malvazinky	<i>Quercus robur</i> L.	Smíchov	1813/1	265	15	1
40	Duby letní ve Ctěnickém háji	<i>Quercus robur</i> L.	Vinoř	704/1	260–425	30–35	11
41	Duby letní v Cholupické bažantnici	<i>Quercus robur</i> L.	Cholupice	342	420, 435	25	2
42	Lípa republiky v Krčské 205/241	<i>Tilia platyphylla</i> Scop.	Krč	1451	235	22	1
43	Dub letní v Řásnovce	<i>Quercus robur</i> L.	Staré Město	1027	265	23	1
44	Lípa srdčitá v Chabech	<i>Tilia cordata</i> L.	Třebonice	339	485	22	1
45	Velký dub letní na Císařském ostrově	<i>Quercus robur</i> L.	Bubeneč	1893/9	410	18	1
46	Dub letní v Modřanech	<i>Quercus robur</i> L.	Modřany	4400/152	308	20	1
47	Dub letní v Záběhlicích	<i>Quercus robur</i> L.	Záběhlvice	22/1	460	26	1
48	Platan javorolistý v Podbabě 20/2523	<i>Platanus acerifolia</i> (Ait.) Willd.	Dejvice	4838	405	18	1
49	Dub letní v Dolních Počernicích	<i>Quercus robur</i> L.	Dolní Počernice	303	550	25	1
50	Buky lesní v oboře Hvězda	<i>Fagus sylvatica</i> L.	Liboc	1244,1245	350, 475	30, 32	2
51	Dub letní u parku	<i>Quercus robur</i> L.	Březiněves	7	395	26	1
52	Dub letní za náměstím bří. Jandusů	<i>Quercus robur</i> L.	Uhřetěves	169/1	410	25	1
54	Platan u sv. Klimenta	<i>Platanus acerifolia</i> (Ait.) Willd.	Nové město	322	335	28	1
55	Hrušeň obecná pod Vysokou cestou	<i>Pyrus communis</i> L.	Braník	170	189	15	1
56	Hraniční dub Uhřetěvského panství	<i>Quercus robur</i> L.	Uhřetěves	1758/1, 1758/2	505	20	1
57	Duby na hrázi rybníka Homolka	<i>Quercus robur</i> L.	Újezd u Průhon.	650, 653, 654/1, 654/2, 651/2	232–505	11–27	12
58	Skup. Jírovce maďal – obora Hvězda	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Liboc	1227/1	202–296	22	5
59	Dub zimní nad sz spojkou ve Hvězdě	<i>Quercus petraea</i> (Matt)	Liboc	1227/5	345	22	1
60	Buk lesní při sz spojkou v oboře Hvězda	<i>Fagus sylvatica</i> L.	Liboc	1227/1	373	33	1
61	Buk proti Ruzyňské bráně – Hvězda	<i>Fagus sylvatica</i> L.	Liboc	1227/1	306	37	1
62	Lípa u kostela sv. Prokopa v Hrnčářích	<i>Tilia cordata</i> L.	Šeberov	862	375	12	1
63	Dub proti Lišovické ul. v Kunratické baž.	<i>Quercus robur</i> L.	Kunratice	1660/1	380	30	1
64	Dub proti altánu v Kunratické bažantnici	<i>Quercus robur</i> L.	Kunratice	1660/1	360	28	1
65	Olše lepkavá Sobín	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	Sobín	272/1	270	12	1

OOP	Orientační název	Druh	k.ú.	Parcela	Obvod [cm]	Výška [m]	Počet
66	Dub letní pod zemědělskou usedlostí	Quercus robur L.	Nedvězí	171/1	357	23	1
67	Buk lesní proti letohrádku Hvězda	Fagus sylvatica	Liboc	1239	325	27	1
68	Dub nad altánem Satalické bažantnice	Quercus robur L.	Satalice	924	680	32	1
69	Dub za bývalou kovárnou v Pitkovicích	Quercus robur L.	Pitkovice	112/1	342	19	1
70	Duby u Podleského rybníka	Quercus robur L.	Uhřetěves	1674	257–565	15–23	8
71	Dub při úřadu M.Č. Praha - Křeslice	Quercus robur L.	Křeslice	4/4	349	22	1
72	Dub letní na hrázi Libockého rybníka	Quercus robur L.	Liboc	329	398	25	1
73	Duby letní u hájovny v Čimickém háji	Quercus robur L.	Bohnice	607, 613	355, 493	32,5, 28	2
74	Dub letní v Hrobech	Quercus robur L.	Kamýk	1858/1, 890/2	346	18	1
75	Dub sev. Branišovské	Quercus robur	Točná	866/2	411	21	1
76	Lípa v Nedvězí	Tilia cordata L.	Nedvězí	162/1	497	23	1
77	Dub letní v Dienzenhoferových sadech	Quercus robur L.	Smíchov	31	350	17	1
78	Dub Karel	Quercus robur L.	Koloděje	32	710	12,5	1
79	Duby v lesoparku Na Cibulkách	Quercus robur L.	Košíře	1863/2, 2142/1, 1868/1	108–161	16–18	3
80	Dub letní v lesoparku Na Cibulkách	Quercus robur L.	Košíře	1872/1	394	19	1
81	Dub v Klánovicích	Quercus robur L.	Klánovice	320/1	299	25	1
82	Dub letní v Horních Počernicích	Quercus robur L.	Horní Počernice	2078/2	330	24	1
83	Jasan ve Strahovské zahradě	Fraxinus excelsior L.	Hradčany	255/1	510	37	1
84	Jinan na Novém Městě	Ginkgo biloba L.	Nové Město	562	246	25	1
85	Jasanová alej v Chodově	Fraxinus excelsior L.	Chodov	391/1, 251/5, 245/2, 251/5	202–254	16,5–22	9
86	Skupina dubů letních v Satalické oboře	Quercus robur L.	Satalice	924	502, 327	26, 24	2

Zdroj: OOP MHMP

Tab. B3.3 Přehled registrovaných významných krajinných prvků

Č.	Název	Registrace		Katastrální území	Číslo parcely
		oznámení	potvrzení		
1.	Čertův vršek	čj. MHMP-24283/OŽP/V-489/99/St ze dne 16. 2. 1999	čj. MHMP-24283/OŽP/V-489/99/St ze dne 27. 9. 1999	Libeň	1999 (pás do vzdálenosti 20 metrů od hranice s pozemky parc. č. 2098/1 a 2097/1 k.ú. Libeň v délce této hranice) 2097/1 (pás do vzdálenosti 10 metrů od hranice s pozemkem parc. č. 2098/1 k.ú. Libeň v délce této hranice) 2098/1, 2447/1
2.	Botanická zahrada UK	čj. OŽP/17626/V/379/99/Pra ze dne 21. 4. 1999		Nové Město	1580, 1582, 1584, 1586, 1590, 1579/1
3.	Středisko služeb Hostivař	čj. OŽP-15982/98/V-1678/99/St ze dne 28. 9. 1999		Hostivař	1780/2
4.	K Vrtilce	čj. MHMP-5480/OŽP/V-61/00/St ze dne 21. 1. 2000		Písnice	55
5.	Křídový výchoz Na vrchách	čj. MHMP-7328/OŽP/V-112/00/Pra ze dne 26. 4. 2000		Běchovice	1402
6.	Zamokřená louka u Golfu	čj. MHMP-7329/OŽP/V-113/00/Pra ze dne 19. 4. 2000		Běchovice	1408
7.	Remízek u Stacha	čj. MHMP-7330/OŽP/V-114/00/Pra ze dne 19. 4. 2000		Běchovice	1442, 1443
8.	Step nad golfovým hřištěm	čj. MHMP-23112/00/OŽP/V-2014/99/Pra ze dne 13. 9. 2000		Jinonice	1353/2 (část), 1353/3 (část)

B3 KRAJINA

Č.	Název	Registrace		Katastrální území	Číslo parcely
		oznámení	potvrzení		
9.	Mokřady U Paloučku	čj. MHMP-54745/ OŽP/V-949/00/Blh ze dne 14. 8. 2000		Stodůlky	1177/34, 117746, 1177/47
10.	Topoly Červeno- mlýnského potoka	čj. MHMP-57138/ OŽP/V-1004/00/Blh ze dne 14. 8. 2000	čj. MHMP-57138/ OŽP/V-1004/00/Blh ze dne 17. 10. 2000	Miškovice	324/1 mimo úzký východní výběžek 324/3, 324/4 (část), 327/1, 327/2, 327/3, 327/4, 327/5, 327/6, 327/7 (část), 327/8, 329/1
11.	Skalní útvar u Podolského profilu	čj. MHMP-23114/00/ OŽP/V-2014/99/Pra ze dne 12. 4. 2000		Podolí	1093/3 (část), 1093/2 (část), 1094/1 (část), 1120/4 (část)
12.	Společenstva křídových pramenů Pod Spiritkou	čj. MHMP-33173/ OŽP/V-136/00/Pra ze dne 8. 11. 2000		Smíchov	4221/1 (část)
13.	Společenstva křídových pramenů Pod Císařkou	čj. MHMP-33173/ OŽP/V-1362/00/Pra ze dne 8. 11. 2000	ze dne 31. 1. 2001	Smíchov	4672/1 (část)
14.	Mokřady Triangl	čj. MHMP-40050/ OŽP/V-710/00/Blh ze dne 29. 9. 2000	ze dne 20. 2. 2001	Hostivař	1712 (část), 1717/1 (část), 1719/2 (část), 1725 (část), 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1751/2, 1752/1, 1752/2, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 2725/1 (část)
				Strašnice	4499 (část), 4501/1 (část)
15.	Nivní porosty V Dubinách	čj. MHMP-70878/ OŽP/V-1272/00/Blh ze dne 6. 11. 2000	ze dne 26. 3. 2001	Kunratice	v katastru nemovitostí: 2361/1 (část) 2361/3, 2361/4, 2361/5, 2361/6, 2361/12, 2361/15, 2361/16, 2522/1 (část), 2522/4 v pozemkovém katastru (zjednodušená evidence): 494, 495, 496, 497, 498/1, 498/2, 499, 542, 543, 576, 581, 582, 583, 589/1, 590/2, 591
16.	Řepská step	čj. MHMP-63633/00/ OŽP/V-1110/00/Pra ze dne 6. 8. 2001		Řepy	1504/1 (část)
17.	Kolovratské vlhké louky	čj. MHMP-80883/ OŽP/V-1403/00/Blh ze dne 17. 1. 2001	čj. MHMP-80883/ OŽP/V-1403/00/Blh ze dne 16. 1. 2002	Kolovraty	v katastru nemovitostí: 310/6, 310/4, 310/2, 324 v pozemkovém katastru (zjednodušená evidence): 168/1, 169/1, 170, 171/1, 177/4, 177/5, 177/6, 177/7, 177/9, 177/10, 177/11, 177/12, 177/13, 177/14, 177/16, 177/17, 177/18, 177/19, 177/20, 177/21, 177/22, 177/23, 177/24, 177/25, 177/26, 177/27, 177/28, 177/29, 177/30, 177/31, 177/32, 177/34, 177/35, 177/37, 177/38, 177/39, 189, 191, 193/1, 193/2
18.	Společenstvo písnických vlhkých luk U Safiny	čj. MHMP- 060957/ 2003/OŽP-VII-372/J ze dne 17. 4. 2003		Písnice	1008, 1009, 1010, 1011, 1012
19.	Lesostep Pod Kuliškou	čj. 175816/2003/ OŽP-VII-1046/J ze dne 8. 12. 2003	čj. MHMP-175816/ 2003/OŽP-VII-1046/J ze dne 14. 5. 2004	Dejvice	4669 (část), 4683, 4684, 4685 (část), 4686, 4702 (část)
20.	Skalní výchoz v Dolních Chabrech s výskytem křivatce českého		4. 7. 2005	Dolní Chabry	348/1 (část), 348/7
21.	Lesostep Na Farkáně	SŽn. S-MHMP- 415039/2007/OOP- V-744/R-157/Pra ze dne 15. 11. 2007	právní moc 7. 12. 2007	Radlice	316/1

Zdroj: OOP MHMP

Tab. B3.4 Přehled přírodních parků na území města

	Název	Zřizovací předpis	Rozloha [ha]
1.	Botič - Miličov	vyhl. č. 3/1984 Sb. NVP	824,00
2.	Říčanka	vyhl. č. 3/1984 Sb. NVP	407,70
3.	Radotínsko - Chuchelský háj	vyhl. č. 8/1990 Sb. NVP	1 392,40
4.	Šárka - Lysolaje	vyhl. č. 8/1990 Sb. NVP	1 005,00
5.	Drahaň - Troja	vyhl. č. 8/1990 Sb. NVP	578,80
6.	Hostivař - Záběhlíce	vyhl. č. 8/1990 Sb. NVP	423,10
7.	Rokytky	vyhl. č. 8/1990 Sb. NVP	136,50
8.	Modřanská rokle - Cholupice	vyhl. č. 3/1991 Sb. HMP	1 707,50
9.	Košíře - Motol	vyhl. č. 3/1991 Sb. HMP	354,40
10.	Klánovice - Čihadla	vyhl. č. 3/1991 Sb. HMP	2 222,80
11.	Prokopské a Dalejské údolí	vyhl. č. 7/1993 Sb. HMP	652,50

Zdroj: OOP MHMP

Tab. B3.5 Přehled zvláště chráněných území města

	Název	Kat.	OP	Zřizovací předpis	Rozloha [ha]
1.	Baba	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	5,99
2.	Barrandovské skály	NPP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	11,38
3.	Bažantnice v Satalicích	PP	Z	výnos MŠVU č. 91.629/51-IV/5, novela výnos MK ČSR č. 14.200/88 – SÚOP	15,90
4.	Bílá skála	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	6,40
5.	Bohnické údolí	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	5,11
6.	Branické skály	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	8,17
7.	Cihelna v Bažantnici	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	5,31
8.	Cikánka I.	NPP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	4,54
9.	Cikánka II.	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	0,39
10.	Ctirad	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	6,53
11.	Čimické údolí	PP	V	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	8,42
12.	Dalejský profil	NPP	Z	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	23,66
13.	Divoká Šárka	PR	V	vyhl. č. 12/1964 Sb. NVP	25,22
14.	Dolní Šárka	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	6,15
15.	Havránka	PP	Z	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP a č. 17/2002 Sb. HMP	4,34
16.	Homolka	PR	Z	vyhl. č. 1/1982 Sb. NVP	13,35
17.	Housle	PP	V	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	3,71
18.	Hrnčířské louky	PP	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	29,30
19.	Hvížďalka	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,48
20.	Cholupická bažantnice	PP	V	vyhl. č. 1/1982 Sb. NVP	14,43
21.	Chuchelský háj	PR	V	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	18,00
22.	Chvalský lom	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,70
23.	Jabloňka	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	1,25
24.	Jenerálka	PP	V	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	1,43
25.	Kalvárie v Motole	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	3,67
26.	Klánovický les - Cyrilov	PR	Z - Kl. I. V - Cy.	vyhl. č. 1/1982, 5/1988 Sb. NVP a vyhláška ONV Praha - východ z 16. 2. 1990	364,91
27.	Klapice	PR	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	18,16
28.	Královská obora	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP a nařízení č. 4/2006 Sb. HMP	90,89
29.	Krňák	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	27,60
30.	Ládví	PP	V	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	0,62
31.	Letenský profil	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,47
32.	Letiště Letňany	NPP	V	vyhl. MŽP č. 184/2005 Sb.	50,98
33.	Lítoznice	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	29,30
34.	Lochkovský profil	NPP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	35,50
35.	Meandry Botiče	PP	V	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	4,31
36.	Milíčovský les a rybníky	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	93,36
37.	Modřanská rokle	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	122,75
38.	Motolský ordovik	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,90

B3 KRAJINA

	Název	Kat.	OP	Zřizovací předpis	Rozloha [ha]
39.	Mýto	PR	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	18,60
40.	Nad Mlýnem	PP	V	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	3,89
41.	Nad Závodištěm	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	22,85
42.	Obora Hvězda	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	85,90
43.	Obora v Uhříněvsi	PP	V	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	34,56
44.	Okrouhlík	PP	V	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	0,66
45.	Opatřilka - Červený lom	PP	Z	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	5,52
46.	Opukový lom Přední Kopanina	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP a nařízení č. 13/2006 Sb. HMP	1,94
47.	Ortocerový lůmek	PP	Z	výnos MK ČSR č. 9.861/76	0,48
48.	Pecka	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,90
49.	Petřínské skalky	PP	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP a vyhl. č. 23/91 MHMP	8,80
50.	Pitkovická stráž	PP	Z	výnos MK ČSR č. 13360/68-II/2	0,55
51.	Počernický rybník	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	41,10
52.	Podbabské skály	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	0,84
53.	Podhoří	PR	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP a č. 17/2002 Sb. HMP	8,43
54.	Podolský profil	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	2,70
55.	Pod školou	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	2,58
56.	Pod Žvahovem	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	0,50
57.	Požáry	NPP	Z	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	4,31
58.	Pražský zlom	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	0,35
59.	Prokopské údolí	PR	V	výnos MK ČSR č. 25.533/78	101,00
60.	Prosecké skály	PP	V	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	1,67
61.	Radotínské skály	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	27,64
62.	Radotínské údolí	PR	Z	výnos MK ČSR č. 8.200/75	98,52
63.	Rohožník - lom v Dubči	PP	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	3,37
64.	Salabka	PP	Z	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP a č. 17/2002 Sb. HMP	0,85
65.	Sedlecké skály	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	8,75
66.	Skalka	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	10,60
67.	Slavičí údolí	PR	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	38,00
68.	Staňkovka	PR	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	4,70
69.	Střešovické skály	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	1,45
70.	Šance	PR	Z	vyhl. č. 1/1982 Sb. NVP	123,00
71.	Trojská	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	1,30
72.	U Branického pivovaru	PP	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,66
73.	Údolí Kunratického potoka	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	150,20
74.	Údolí Únětického potoka	PR	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	59,60
75.	U Hájů	PP	Z	vyhl. č. 1/1982 Sb. NVP	6,60
76.	U Nového mlýna	NPP	Z	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	12,30
77.	U Závisti	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	0,70
78.	Velká skála	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	1,80
79.	V Hrobech	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	1,30
80.	Vidoule	PP	Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	8,65
81.	Vinořský park	PR	V	vyhl. č. 3/1982 Sb. NVP	37,35
82.	Vizerka	PP	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	3,10
83.	V Pískovně	PR	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	7,73
84.	Xaverovský Háj	PP	Z	vyhl. č. 1/1982 Sb. NVP	97,30
85.	Zámky	PP	V	vyhl. č. 4/1982 Sb. NVP	5,05
86.	Zlatnice	PP	Z	vyhl. č. 5/1968 Sb. NVP	3,26
87.	Zmrzlík	PP	V	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP	16,10
88.	Železniční zářez Roztocký háj - Tiché údolí	PP PR	Z Z	vyhl. č. 5/1988 Sb. NVP Výnos MŠVU č. 100.988/51-IV/5, novela výnos MK ČSR č. 14.200/88-SÚOP mimo hl. m. Prahy, zasahuje pouze část 50 m OP	0,55

Legenda:

PP přírodní památka

PR přírodní rezervace

NPP národní přírodní památka

OP ochranné pásmo

Z ochranné pásmo ze zákona, tj. 50 m

V ochranné pásmo vyhlášené

Celkem je na území HMP 88 zvláště chráněných území.

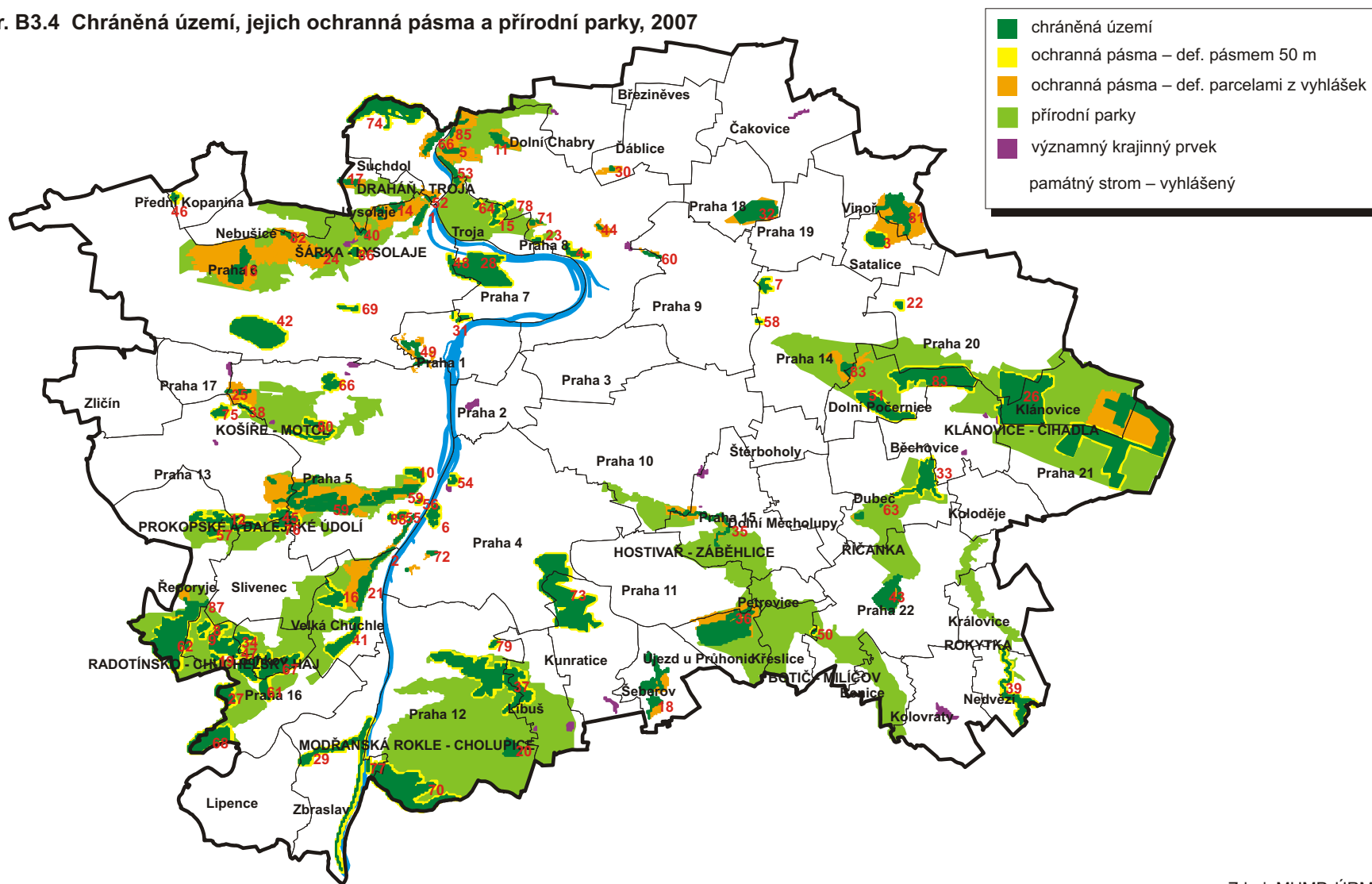
Kategorie **PP** – 66

Kategorie **PR** – 15

Kategorie **NPP** – 7

Zdroj: OOP MHMP

Obr. B3.4 Chráněná území, jejich ochranná pásma a přírodní parky, 2007

Zdroj: MHMP, ÚRM

B3.3 MĚSTSKÁ ZELEŇ – OBNOVA**B3.3.1 Obnova mimořádně významných pražských parků a stromořadí**

V souladu s usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy „Zásady péče o zeleň v hlavním městě Praze“ pokračuje Odbor ochrany prostředí MHMP (v rámci samosprávných činností) mimo pravidelné údržby i v nezbytné obnově parků, uličních stromořadí a zajišťuje rozvojové projekty zeleně. Na základě schválených projektových dokumentací se postupně obnovují následující zahrady a parky: **Letenské sady, zahrada Kinských, komplex zahrad vrchu Petřína, Královská obora, park na vrchu Vítkově.**

Letenské sady

V Letenských sadech probíhala v roce 2007 II. etapa rekonstrukce v úseku od Letenského zámku k ulici Fr. Křížka. V celém úseku byly řešeny výměny povrchu parkových komunikací, kde se asfaltový povrch měnil za žulové kostky, upravovalo se okolí květinových záhonů s litinovým oplocením a při vstupu do parku z ulice Fr. Křížka byl na začátku platanové aleje zbudován nový květinový záhon. Vegetační úpravy tzv. Thomayerova historického parteru budou provedeny zjara roku 2008, jedná se o nové výsadby keřů, obnovy trávníků a výsadby stromů. V roce 2007 se opravovala zvětralá a rozpadávající se kamenná zídka při cyklistické stezce pod Hanavským pavilonem a odstranily se zde staré nefunkční veřejné toalety, které jsou nahrazeny novým objektem sociálního zázemí pro návštěvníky parku v blízkosti hojně navštěvovaného dětského hřiště „U hrocha“. V roce 2008 bude uvedeno do provozu i malé občerstvení s letní terasou, které je součástí tohoto nového objektu. Na dětské hřiště byly instalovány nové herní prvky a nové oplocení. Park byl vybaven dalším drobným mobiliářem, veřejným osvětlením a pítkem.

Pokračovalo se v revitalizaci jižních svahů Letenských sadů, které jsou součástí lokálního i nadregionálního biokoridoru a lokálního biocentra. Kácely se suché stromy, odstraňovaly se výmladky akátů a kustovnice a připravovaly se některé úseky k letošní výsadbě vhodných domácích dřevin. Navázáním na historickou skladbu dřevin bude ve svahu pod budovou EXPO 58 vysazena réva vinná, která se v minulosti pěstovala na každém významném pražském svahu. Náročnou trpělivou prací na revitalizaci svahů bylo docíleno rozšíření vzácných druhů hmyzu a ptáků.

Zjara roku 2007 byly provedeny odborné arboristické zdravotní a bezpečnostní řezy v platanové aleji a bylo použito 29 bezpečnostních vazeb na stromech se zhoršenou stabilitou větví.

V roce 2007 byla také zahájena stavba městského okruhu, která zabírá plochu letenské pláně.

Královská obora

V roce 2007 se stále odstraňovaly důsledky povodní. K zajištění bezpečnosti návštěvníků byl arboristy posouzen stav dřevin v převážné části parku. Zhruba 1500 stromů bylo odborně ošetřeno řezem, případně bezpečnostní vazbou koruny. Dále během roku 2007 došlo k založení rozária v blízkosti Planetária. V průběhu roku došlo k rekonstrukci a dostavbě objektu bývalé vozovny tramvají, která bude sloužit veřejnosti jako sociální zařízení, včetně možnosti občerstvení. Kolaudace této stavby měla proběhnout koncem ledna 2008. V roce 2007 byla zahájena rekonstrukce komunikací v areálu parku určených nejen pro pěší, ale i bruslaře. V rámci odstranění povodňových škod se zrekultivovaly v předchozích letech rozsáhlé plochy, kde se od roku 2006 rozkládají odpočinkové rekreační louky. Následně byla zahájena rozsáhlá výsadba nových dřevin, jako náhrada za stromy uhynulé při povodni. V roce 2007 bylo vysazeno cca 500 ks stromů a keřů a dalších min. 500 ks bude vysazeno v roce 2008.

Vítkov

Během let 2006 a 2007 byla obnova parku na vrchu Vítkově soustředěna především na zlepšení stavu vegetace (zejména na problematických partiích svahů). Pro zvýšení rekreačního potenciálu trávníků byla zbudována automatická závlaha.

Na konci roku 2007 se přistoupilo k rozsáhlému projektu obnovy centrální části parku, která zahrnuje výstavbu nových pěšin tak, že do budoucna vznikne nový parkový okruh, včetně zahradní restaurace

s vyhlídkou a rozšíření vyhlídkových a odpočinkových míst. První etapou tohoto projektu je vybudování dětských hřišť, jejichž dokončení se předpokládá na březen roku 2008.

V současné době probíhají v rámci vrchu Vítkova dvě stavebně významné akce, a to vybudování Vítkovských železničních tunelů, které jsou součástí stavby „Nového spojení“ a rekonstrukce objektu Národního kulturního památníku.

Komplex vrchu Petřína a zahrada Kinských

Komplex vrchu Petřína

V rámci komplexu zahrad vrchu Petřína bylo v posledních letech provedeno několik významných stavebních akcí, k nejpatrnějším z hlediska návštěvníků patří rekonstrukce Hladové zdi a Jiřínkového sadu. Před několika lety došlo k celkové obnově zdi vymežující Lobkovickou zahradu a k rekonstrukci přílehlých schodišť. V Seminářské zahradě bylo vystavěno nové dětské hřiště a byla dokončena postupná obnova ovocného sadu, která probíhala po etapách od roku 1981. Ve Strahovské zahradě byla na jižním svahu před ohradní zdí založena vinice o 650 hlavách vinné révy.

V nejbližší době je plánována kompletní rekonstrukce Lobkovické zahrady na základě historických podkladů. Z dlouhodobějšího hlediska je řešena rekonstrukce Parku u rozhledny a Růžového sadu na vrcholu Petřína.

Zahrada Kinských

Projekt na obnovu Zahrady Kinských byl zpracován koncepčně na několik let a stejně tak probíhá i samotná realizace. Byla započata kompletní rekonstrukcí dětského hřiště a sociálního zázemí při vstupu do zahrady z náměstí Kinských. Dále následovala náročná rekonstrukce historického parteru před Letohrádkem, která zahrnovala i výstavbu nových inženýrských sítí pro přílehlé objekty patřící Národopisnému muzeu. Zároveň proběhla rekonstrukce vodních prvků, v rámci parteru to byly dvě kašny. Ve svazitém terénu zahrady potom obě přírodní jezírka s vodopády a tzv. vodní schody. Byla rekonstruována část cestní sítě včetně instalace nového veřejného osvětlení, laviček, odpadkových košů a trvalkových výsadeb. Při vstupu do zahrady z ulice Šermířské bylo vybudováno nové zázemí zahradní údržby. Dále proběhla rekonstrukce ohradní zdi, která odděluje jihozápadní část zahrady, po dokončení plánované rekonstrukce brány a zdi podél ulice Šermířské, bude objekt zahrady připraven na noční uzamykání, jenž by mělo významnou měrou zamezit vandalismu v parku.

Jedním z plánovaných projektů je rekonstrukce původní oranžerie, ze které jsou v zahradě patrné pouze základy.

B3.3.2 Stromořadí

Od roku 1995, kdy hlavní město zahájilo *projekt Praha stromům – stromy Praze*, v jehož rámci začala systematická obnova uličních stromořadí, se podařilo ve stromořadích zařazených do systému stromořadí I. kategorie významu **vyсадit více než 2880 nových stromů**.

I v roce 2007 pokračovala postupná obnova uličních stromořadí I. kategorie. Magistrát hl. m. Prahy uzavřel s Technickou správou komunikací smlouvu o „Zabezpečení péče o vybranou silniční vegetaci“, jejímž předmětem je zabezpečení pravidelné péče o **stromořadí I. kategorie**. Péčí o stromořadí se rozumí obnova stromořadí, tj. nezbytné kácení, náhrady odstraněných stromů a dosadby chybějících stromů ve stromořadích (ve stávajících i nově budovaných rabátkách) a údržba stávajících stromů i nových výsadeb. Při realizovaných obnovách je v první řadě kladen důraz na snahu rozšířit stávající počet výsadbových míst i v úsecích, kde v současné době stromy v ulicích nejsou.

Počet nově vysazovaných stromů v uličních stromořadích vždy značně převyšuje počet stromů kácených!

Obnova stromořadí I. kategorie v roce 2007:

- pokáceno – 85 kusů
- vysazeno – 182 kusů.

Bratří Dohalských – Praha 9

Na podzim roku 2007 bylo dosazeno náhradou za uhynulé či chybějící stromy celkem 7 kusů lip *Tilia cordata* 'Greenspire' (obvod kmene 18–20 cm).

Evropská v prostoru Vítězného nám. – Praha 6

Na podzim roku 2006 byla realizována obnova části stromořadí v zeleném pásu v prostoru Vítězného nám. Bylo zde vysazeno 5 kusů platanů *Platanus acerifolia* 'Tremonii' (obvod kmene v 1 m nad zemí 35–40 cm). V roce 2007 pak byla tato výsadba doplněna o výsadbový pás v linii stávajícího stromořadí s podsadbou vytrvalých travin – metlice trsnatá *Deschampsia caespitosa*.

Hořejší nábřeží – Praha 5

Na podzim roku 2007 proběhla realizace I. etapy prací v rámci projektu na postupnou obnovu stromořadí v ulici Hořejší nábřeží. V úseku mezi ulicemi Na Valentince–Vltavská byl realizován *pilotní projekt* – výsadba podrostového společenstva trvalek a cibulovin ve stávajícím stromořadí v místech, kde není v současné době možné z objektivních příčin vysazovat stromy (např. vzhledem k přítomnosti poduličnických sítí). Cílem tohoto pilotního projektu je prezentace a případný další rozvoj možnosti výsadeb trvalek do vybraných méně frekventovaných úseků ulic městského centra.

Na řešeném území bylo do výsadbového pásu o rozloze 198 m vysazeno zhruba 1595 kusů trvalek a 4356 kusů cibulovin.

Janáčkovo nábřeží – Praha 5

Na jaře roku 2007 byla realizována I. etapa postupné obnovy stromořadí v této lokalitě. Stromořadí bylo rozšířeno o 19 nových výsadbových míst a bylo zde vysazeno 19 kusů jerlínů japonského *Sophora japonica* (obvod kmene 16–18 cm).

Jaromírova – Praha 2

Na podzim roku 2007 bylo dosazeno náhradou za uhynulé stromy celkem 8 kusů jeřábu *Sorbus intermedia* (obvod kmene 16–18 cm).

Jičínská – Praha 3

Na podzim roku 2007 byl realizován *pilotní projekt* výsadby extenzivního podrostového společenstva trvalek a cibulovin do nově vybudovaných výsadbových pásů v linii stromořadí ve vybraných méně frekventovaných úsecích uličních stromořadí.

Ze stávajících 6-ti stromů, byly 4 odstraněny a bylo vysazeno 14 kusů beztrnného a neplodícího kultivarů dřezovce *Gleditsia triacanthos* 'Skyline' (obvod kmene 18–20 cm). Zároveň s tím byl pod stromy v ulici nově vybudován široký výsadbový pás a založena podsadba trvalek a cibulovin.

Kostelní – Praha 7

Koncem roku 2007 proběhla v koordinaci s TSK I. etapa obnovy stromořadí v návaznosti na celkovou rekonstrukci komunikace v úseku Dukelských hrdinů–Františka Křížka a v úseku Kamenická–U letenského sadu.

Ze stávajících 28 stromů bylo pokáceno 12 kusů a bylo nově vysazeno 30 kusů úzkokorunných jasanů *Fraxinus angustifolia* 'Raywood' (obvod kmene 18–20 cm). II. etapa obnovy stromořadí (tzn. výsadba dalších 12-ti kusů) proběhne následně po dokončení stavebních prací v úseku Kamenická–Františka Křížka.

Kubelíkova – Praha 3

Koncem roku 2007 proběhla I. etapa postupné obnovy tohoto stromořadí. Vzhledem k tomu, že se jedná o ulici s poměrně špatnými světelnými podmínkami a poměrně úzkou, byl zvolen kultivar jasanu ztepilého s úzce kuželovitou korunou, nevytvářející plody a dobře snášející městské prostředí.

Ze stávajících 70-ti stromů bylo na základě znaleckého posudku pokáceno v I. etapě obnovy 24 kusů. Byla provedena dosadba do prázdných stromových míst a zároveň bylo nově vytvořeno 10 stromových

míst. V ulici tak bylo vysazeno 37 kusů úzkokorunných jasanů *Fraxinus excelsior* 'Atlas' (obvod kmene 18–20 cm).

náměstí Míru – Praha 2

Koncem roku 2007 bylo v rámci celkové obnovy tohoto stromořadí kvůli výrazně zhoršenému zdravotnímu stavu pokáceno 10 ze stávajících 12-ti stromů. Následně bylo stromořadí rozšířeno o 5 nových stromů, tudíž zde bylo vysazeno celkem 15 kusů akátu *Robinia pseudoacacia* (obvod kmene 20–25 cm). Vysazené stromy jsou chráněny pochozí mříží a vysokou kovovou chráničkou kmene.

Pod kaštany – Praha 6

Na jaře roku 2007 byla dokončena dosadba a obnova stromořadí výsadbou zbývajících 7 kusů *Aesculus hippocastanum* (obvod kmene 16–18 cm) a založením nových trávníků v zeleném pásu podél komunikace.

Šmilovského – Praha 2

V průběhu roku 2007 byla ve dvou etapách (jaro, podzim) postupně realizována částečná obnova stromořadí. Ze stávajících 30-ti stromů bylo pro špatný zdravotní stav pokáceno 11 a nově bylo vysazeno 13 kusů svítelu *Koelreuteria paniculata* (obvod kmene 18–20 cm).

U Rajské zahrady – Praha 3

Na podzim roku 2007 proběhla celková rekonstrukce a rozšíření uličního stromořadí v této lokalitě. Ze stávajících 12-ti stromů bylo 7 stromů pokáceno a vysazeno bylo 32 nových stromů (v exponovaných částech ulice jsou stromy chráněny pochozí mříží a vysokou kovovou chráničkou kmene). Vzhledem ke snaze vrátit na danou lokalitu druh, který tvořil původní stromořadí byl pro výsadbu zvolen úzkokorunný jilm holandský *Ulmus x hollandica* 'Lobel' (obvod kmene 20–25 cm), který je odolný proti grafíóze jilmů.

Vinohradská – Praha 2 a 3

Koncem roku 2007 byla zahájena celková rekonstrukce stromořadí na ulici Vinohradská v úseku Jana Želivského–Legerova. Nově vysazené stromy, jejichž počet bude přesahovat 150 kusů, budou chráněny pochozí mříží a vysokou kovovou chráničkou kmene. Práce budou dokončeny v první polovině roku 2008.

Všechny nové výsadby zůstávají v péči Odboru ochrany prostředí MHMP, který bude zajišťovat realizaci intenzivní následné péče o vysazené stromy po dobu minimálně 5-ti let.

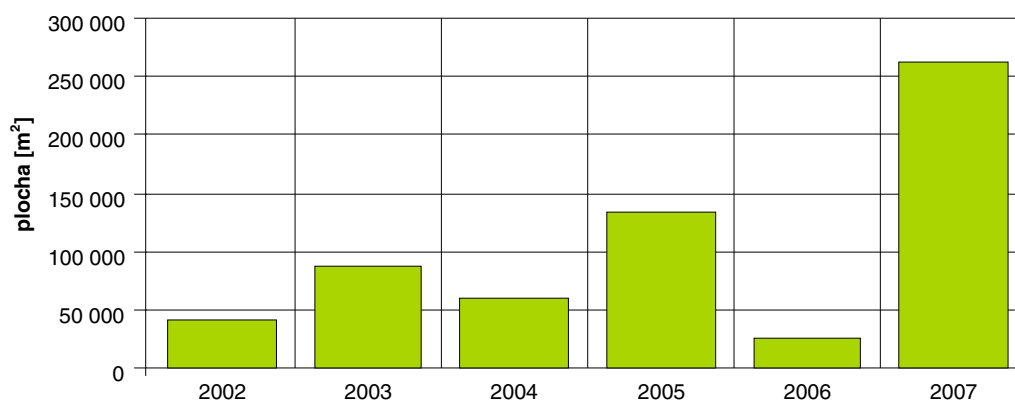
V roce 2007 bylo na obnovu pražských stromořadí I. kategorie vynaloženo cca 19 mil. Kč a na jejich údržbu bylo vynaloženo cca 6 mil. Kč.

B3.3.3 Lesy

A) Nové plochy lesa

V roce 2007 bylo nově zalesněno **261 700 m²** původně zemědělských půd, což je nejvíce za několik posledních desetiletí. Celkem bylo použito 198 300 kusů sazenic 12 druhů lesních dřevin. Výsadby byly situovány zejména do oblasti lesoparku Vinice (k.ú. Běchovice a Dolní Počernice) – zde bylo osázeno 18,31 hektarů, rovněž byl založen luční trávník na ploše cca 2 hektary. Další významnou novou plochou bylo rozšíření lesa v oblasti Dívčích Hradů (k.ú. Radlice) – zde bylo osázeno 5,28 hektaru. Poměr zalesňovaných dřevin byl vzhledem k přírodním poměrům 75 % listnáčů a 25 % jehličnanů. Další výsadby proběhly v katastru Řeporyje, Jinonice, Kolovraty a Újezd nad Lesy.

Obr. B3.6 Vývoj nově zalesněných ploch, 2002 –2007

Zdroj: OOP MHMP

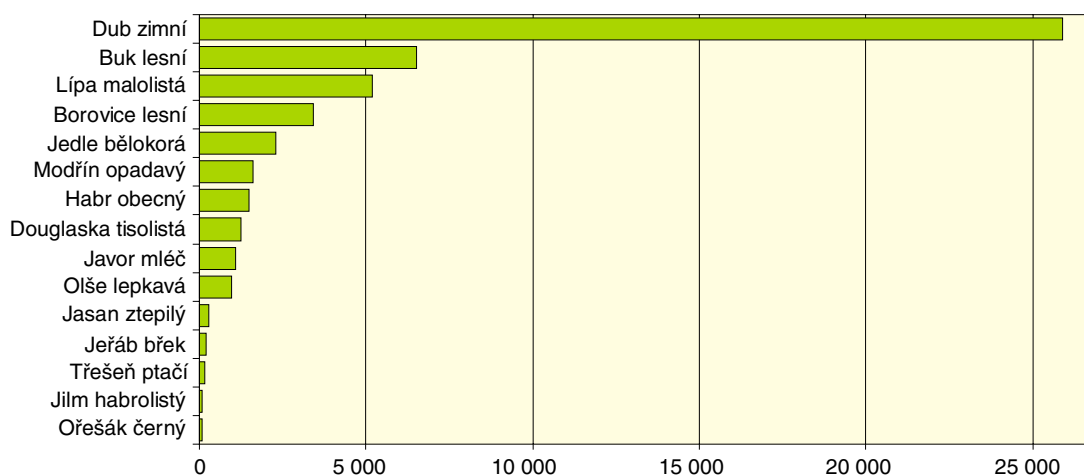
B) Obnova lesa

Ve stávajících lesích bylo v rámci obnovy lesa znovu osázeno 65 300 m², dřevinná skladba (celkem 15 druhů dřevin):

Borovice lesní	<i>Pinus sylvestris</i>	3 400
Modřín opadavý	<i>Larix decidua</i>	1 590
Jedle bělokorá	<i>Abies alba</i>	2 300
Douglaska tisolistá	<i>Pseudotsuga manziesii</i>	1 250
Dub zimní	<i>Quercus petraea</i>	25 900
Buk lesní	<i>Fagus sylvatica</i>	6 500
Habr obecný	<i>Carpinus betulus</i>	1 500
Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	5 200
Javor mléč	<i>Acer plananoides</i>	1 100
Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	300
Olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>	950
Jeřáb břek	<i>Sorbus torminalis</i>	200
Ořešák černý	<i>Junglas nigra</i>	100
Jilm habrolistý	<i>Ulmus carpiniifolia</i>	100
Třešeň ptačí	<i>Cerasus avium</i>	150

Celkem bylo vysázeno 50 540 kusů dřevin, z toho 17 % jehličnanů a 83 % listnáčů.

Obr. B3.7 Dřevinná skladba při obnově lesa

Zdroj: OOP MHMP

C) Hospodaření v lesích

Hospodaření v lesích probíhalo dle schváleného lesního hospodářského plánu a v souladu se zásadami trvale udržitelného hospodaření v lesích. Vzhledem k nepříznivému průběhu počasí (vysoké teploty, nízké srážky) stále trvá vysoké zastoupení tzv. nahodilých těžeb, tj. těžba stromů nemocných a usychajících – celkově souše tvořily cca 50 % u objemu těžeb, ovšem ve starších porostech (nad cca 100 let) se již jednalo o 60 % – většinu souší tvořil smrk a zejména borovice. Obnova v lesích probíhá přísně maloplošně – průměrná velikost obnovované plochy činila v roce 2007 0,09 ha (lesní zákon připouští 1 ha. Na podzim bylo také pro zvýšení estetického dojmu vysázeno celkem 65 alejových stromů na lesní louky. V rámci podpory mimoprodukčních funkcí lesa pokračuje systém pravidelného dohledu, údržby a revizí dětských hřišť a drobného mobiliáře v lesích (celkem je v lesích rozmístěno 2585 prvků). V lesoparku Hostivař byly doplněny dva nové altány: v místě u dětského hřiště na Hájích a u cesty podél přehradní nádrže. V prostoru lesa Okrouhlík (Kobylisy) bylo vybudováno zcela nové malé dětské hřiště. Rovněž byly ve všech pražských lesích zlikvidovány neopravitelné staré herní prvky a torza starých betonových lavic. Došlo také k realizaci nových dopadových ploch dle platných norem u 16 klouzaček a 6 závěsných houpaček. V rámci oprav lesních cest byly mimo běžnou údržbu stávajících cest dokončeny dva rozsáhlejší projekty – oprava havarijního stavu lesní cesty v Modřanské rokli a oprava vybraných poškozených úseků asfaltových cest v lesoparku Hostivař.

B3.3.4 Projekt obnova a revitalizace pražských nádrží**Cíle projektu:****1. Ekologické**

Zajištění ochrany životního prostředí a zvýšení počtu rostlinných a živočišných druhů vázaných na vodní ekosystémy – zvýšení biodiverzity v hl. m. Praze, ochrana chráněných druhů, zvýšení čistoty vody v pražských vodních tocích a rybnících.

- V tomto roce byl dokončen biologický průzkum a hodnocení dalších 6 pražských rybníků v majetku HMP. Celkem je již zmonitorováno 36 rybníků.
- Při revitalizacích a opravách je kladen velký důraz na doplnění břehových porostů, vytvoření litorálních a břehových pásů vegetace včetně výstavby ostrůvků pro vodní živočichy a ptáky.

2. Technické

Zajištění bezpečnosti vodních děl při povodňových stavech, rekonstrukce a opravy všech funkčních objektů vodních nádrží.

- Při obnovách technických prvků rybníku jsou používány zejména přírodní materiály (kámen, dřevo).

3. Kulturně-historické a společenské

Zvyšování povědomí obyvatel Prahy o pražských rybnících, jejich významu v městské krajině a historii. Obnova historických rybníků a památek s nimi souvisejících.

- V souvislosti s projektem byl vytvořen jednotný informační systém o pražských rybnících a chráněných územích, který je postupně zaváděn.

V současné době probíhá:

2007/2008

- odbahnění Kyjského rybníka
- revitalizace koryta Rokytky v prostorách suchého poldru Čihadla
- revitalizace rybníka Kančík
- odbahnění retenčních nádrží R3 a R4 Košík.

V rámci projektu byly opraveny tyto rybníky a nádrže:

2007

- oprava retenční nádrže Černý most
- odbahnění rybníka Strnad
- revitalizace RN Brouček
- odbahnění rybníka Malá Markéta.

2006

- rekonstrukce Velkého Počernického rybníka
- oprava rybníka U Vodotoku
- oprava Panského rybníka v Jinonicích
- rekonstrukce rybníčku v lesoparku Na Cibulce
- revitalizace Čimického rybníka.

2005

- obnova původního rybníka v oboře Hvězda
- revitalizace retenční nádrže N1 Stodůlky.

2004

- rekonstrukce středního Rybníka v Dolních Chabrech.

2003

- Malá říčka – oprava a vyčištění vodohospodářského systému ve Stromovce.

Připravuje se:

Jedním z nejvýznamnějších projektů, které hl. m. Praha v současnosti připravuje, je odbahnění vodního díla Džbán.

Plánovány jsou i opravy rybníků Chvalka, Hájecký a Práčský.

1. Revitalizace retenční nádrže Brouček

RN Háje leží na místě původního rybníčku, který byl koncem sedmdesátých let přestavěn na retenční nádrž. Ta má zachycovat dešťové vody z rozsáhlého areálu Mototechny postaveného nad rybníčkem a zmírňovat tak povodňové situace na Větveném potoce.

V rámci projektu obnova a revitalizace pražským nádrží byla retenční nádrž v březnu 2007 odbahněna a provedena celková oprava všech objektů. Z nádrže bylo vyvezeno více jak 200 m³ bahna, byla opravena kamenná dlažba na návodním líci hráze a nevhodné betonové části bezpečnostního přelivu byly nahrazeny kamennými. Spáry mezi kameny byly ohumusovány a zatravněny, aby tento objekt působil co nejvíce přírodním dojmem. Součástí oprav byla i výměna poškozeného betonového požeráku za dřevěný. V Praze je to poprvé, kdy byl dřevěný požerák na nádrži použit. Výhodou dřevěných požeráků je velmi snadná výměna, nízké pořizovací náklady a esteticky se velmi pěkně hodí k menším nádržím zvláště pak v chráněných územích.

Vyčištění nádrže a opravou objektů došlo ke zvýšení bezpečnosti tohoto vodního díla a předpokládá se i zlepšení kvality vody v retenční nádrži a tím i Větveném potoce. Kvalita vody přitom hraje v přírodní památce U Hájų zásadní roli, protože předmětem ochrany jsou zde zamokřené louky a mokřadní společenstva.

Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy za cenu cca 1,45 mil. Kč.

2. Oprava retenční nádrže Černý Most

V roce 2006 byla zahájena celková revitalizace retenční nádrže Černý Most (Aloisov), která byla dokončena v dubnu 2007. Nejdůležitější částí projektu bylo zabezpečení nového stálého přítoku vody. Ten se

podářilo získat utěsněním drenážních obsypů dešťové kanalizace a vyvedením této vody zpět do nádrže. Tento nový zdroj, cca $0,5 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$ vody, by měl zastavit vysychání nádrže a může způsobit i mírné navýšení hladiny. I tak bude napouštění trvat až několik měsíců a závisí na množství srážek v dalších letech. V současné době stoupá hladina v průměru o 2 cm za týden a je již o 20 cm výše nežli byla původní hladina před zahájením prací.

Dalším krokem byla celková rekonstrukce všech objektů včetně odstranění nevzhledného betonového opevnění. V místě hráze bylo toto opevnění nahrazeno kamennou dlažbou. Pravý břeh byl celý přetvárován. Původně strmé svahy jsou dnes pozvolnější a bylo zde vybudováno několik kamenných teras pro posezení u vody a rybaření. Původní vegetace byla nahrazena novou výsadbou stromů a keřů jako jsou dub, javor, olše či svída. Po napuštění nádrže a ustálení hladiny budou ještě břehy osázeny vlhkomilnou mokřadní vegetací. Krom rákosu a orobince (tzv. doutníků) zde bude i řada kvetoucích rostlin jako jsou žluté kosatce nebo fialová vrbice. Vzhledem k velkému množství volně pobíhajících psů byl uprostřed nádrže vybudován také malý ostrůvek. Ten by měl sloužit jako klidová zóna zejména pro vodní ptáky a obojživelníky. Po celkovém napuštění a ozelenění vznikne na místě nevzhledné retenční nádrže kousek přírody a pěkný rybník, který bude dominantou okolního parku.

Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy za cenu cca 12,5 mil. Kč. Projekt byl spolufinancován Evropskou unií v rámci programu JPD2.

3. Odbahnění rybníka Strnad

Nádrž Strnad byla dokončena kolem roku 1958 a zpočátku sloužila jako suchá nádrž k retenci velkých vod při povodních. Po roce 1969 byla nádrž upravena a trvale napuštěna. V současné době by měla sloužit především ke zlepšení kvality vody Litovického potoka nad rekreační nádrží Džbán. Odbahnění rybníka Strnad bylo vyvoláno jeho značným zabahněním a to zejména v nátokové části, kde se hloubka vody pohybovala kolem 20 cm. V rybníce bylo naměřeno celkem $30\,000 \text{ m}^3$ sedimentu.

V letních měsících toto zabahnění způsobovalo výrazné zhoršení kvality vody, která z rybníku Strnad dále odtéká do přírodního koupaliště Džbán, kde vyvolává nadměrný růst sinic a řas. V listopadu 2006 zůstal rybník po výlovu vypuštěn a byla zde vyhloubena odvodňovací strouha. Práce na vyvážení bahna začaly v lednu 2007 a do konce dubna byl rybník vyčištěn.

Sediment byl vyvážen na mezideponii nad rybníkem, kde vysychal. Po řádném vyschnutí byl sediment odvezen ke konečnému uložení a celý pozemek uveden do původního stavu. V rámci odbahnění rybníka byly provedeny i opravy opevnění hráze a bezpečnostního přelivu. Z břehového doprovodu byly odstraněny nevyhovující dřeviny a na březích rybníka i hrázi byly provedeny výsadby nových stromů a keřů.

Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy za cenu cca 13,2 mil. Kč.

4. Odbahnění rybníka Malá Markéta

Rybník Malá Markéta byl zanesen asi 500 m^3 bahna, které je převážně organického původu. Zabahnění je způsobeno zejména spadem listů z okolních stromů. Vzhledem k tomu, že rybník se nachází v nově upraveném parku a roste v něm velké množství vzácného stulíku, byla by klasická těžba bahna z vypuštěného rybníka velmi problematická. Z toho důvodu přistoupil Odbor ochrany prostředí k netradičnímu řešení – odbahnění systémem Drausy.

Tato technologie využívá biologické a chemické procesy, které jsou aktivovány přísunem vzdušného kyslíku. Jinými slovy, do dna rybníka je přiváděn vzduch, který nastartuje procesy napomáhající přirozenému rozkladu organického bahna. Celý proces odbahnění trvá 6 měsíců. Po jeho dokončení zůstane na dně jen minimální množství biologicky nerozložitelných sedimentů. Zároveň dojde ke zlepšení kvality vody, protože právě organická složka bahna způsobuje znečištění a nadměrný výskyt řas v letním období.

Provzdušňování sedimentu rybníka trvalo od dubna do září roku 2007. Během provozu celého procesu bylo pozorováno výrazné zlepšení kvality vody v rybníce a zlepšení kyslíkových vlastností. V listopadu byl rybník vypuštěn a bylo provedeno vyhodnocení celé akce. Ve spodní, hlubší části rybníka byl sediment z větší části odstraněn a zbylo zde jen nově napadané listy. V horní části, kde se hloubka vody pohy-

buje kolem 40 cm se úbytek bahna neprojevil. Jeden z důvodů je, že v mělké vodě nedochází k takovému prokysličení vodního sloupce. Zásadní vliv mělo ovšem čerstvě spadané listí. V zadní části rybníka se každý podzim nahromadí listí spadané z okolních stromů a vytvoří na dně vrstvu až 20 cm vysokou. Prokysličování tedy způsobilo pouze urychlení rozkladu nově napadaného listí a nikoli redukci sedimentu.

Po vyhodnocení celé akce a s využitím nových zkušeností bylo dohodnuto, že v příštím roce bude odbahnění pokračovat, ale již jen v horní části rybníka. Na jaře bude rybník upuštěn a provzdušňovací hadice budou umístěny přímo do rybníčního bahna tak, aby provzdušňování probíhalo odspodu. Celkové vyhodnocení akce pak bude provedeno na podzim roku 2008.

Odbahnění prováděla firma Oko servis Anders za cenu cca 130 tis. Kč.

V rámci běžné údržby se provádí:

- pravidelné sekání hrází rybníků a nádrží
- údržba břehových porostů
- úklid hladiny a okolí nádrží
- pravidelná kontrola technického stavu všech objektů
- pravidelné sledování stavu hladiny.

REVITALIZACE PRAŽSKÝCH POTOKŮ – POTOKY PRO ŽIVOT

Technické úpravy drobných vodních toků se prováděly velice často pomocí betonových prefabrikátů. Koryta byla napříměna do co nejkratší trasy a měla tvar lichoběžníku se sklony svahů. Docházelo tak k negativnímu ovlivnění celého vodního toku a jeho okolí. Cenné příbřežní pásmo mělké vody je u takového potoka značně redukováno. Samotné koryto je tak degradováno na stoku za účelem rychlého odvedení vody. Dno postrádá členitost a minimální hloubka vody neposkytuje životní prostředí pro ryby a jiné vodní organismy.

Přírozená koryta našich potoků nižších poloh mají většinou tvar širokého mělkého pekáče. Směrově dochází k rozvlnění koryta – takzvanému meandrování. Dno přírodních koryt je velice členité, střídají se zde tůně v obloucích a mělké brody mezi oblouky. Tůně jsou důležitým životním prostředím pro ryby a jiné vodní živočichy a v brodech dochází k prokysličováním vody. Obnažené kořeny a mrtvé dřevo v korytech slouží jako úkryty.

Revitalizace technicky upravených koryt v přírodních lokalitách je důležitým krokem ochrany a zlepšování životního prostředí zejména v městských aglomeracích. Revitalizace vrací potokům nejen život, ale i přírodní krásu.

1. Revitalizace koryta Botiče před Fidlovačkou

Botič je největším a nejznámějším pražským potokem. Pramení jihovýchodně od Prahy, blízko obce Čenětice. Do Vltavy se vlévá u železničního mostu na Výtoni pod Vyšehradem. Koryto Botiče je ve své horní části v přírodním stavu (vyjma opevněných částí při průtoku některými obcemi). Ve střední části, pod Hostivařskou přehradou, má Botič podobu přírozeně meandrujícího toku s řadou tůní. Toto území, s výskytem chráněných a ohrožených druhů ptactva a společenstvem vodních živočichů, je vyhlášeno jako přírodní památka Meandry Botiče. Dolní část toku je však silně ovlivněna zástavbou a koryto potoka je v této části souvisle upraveno a opevněno.

V úseku před Fidlovačkou bylo opevnění koryta Botiče již delší dobu v havarijním stavu. Jedná se o část koryta dlouhou 183 m, která začíná u mostu v ulici Závišova před Fidlovačkou a končí u mostu v ulici Na Folimance. Střední betonová část dna potoka byla zcela rozpadlá, zbytek byl opevněn narušenou dlažbou z kamene a rozpadajícím se betonem. Na svazích koryta rostl mimo jiné i pajasan žláznatý a křídlatka. Jsou to nepůvodní rostliny, které se v Praze bohužel hojně rozšiřují zejména podél vodních toků.

V rámci revitalizace koryta bylo provedeno nejen nové zpevnění koryta kamennou dlažbou, ale i jeho zpřirodnění. Původní dlažba a zbytky betonu byly v celém rozsahu vybourány a celé koryto bylo vyčištěno.

Nový tvar koryta byl vymodelován tak, aby potok nevytvářel pouze rovnou strouhu, ale aby se ve dně vlnil od jednoho břehu k druhému. Na tomto úseku je provedeno celkem 5 oblouků. Původní tvrdé betonové opevnění bylo nahrazeno kamennou dlažbou uloženou do štěrkopísku a vyklínovanou. Takovéto úpravy koryt se používaly již na začátku minulého století a dodnes se na mnohých místech zachovaly.

Aby úprava koryta nepůsobila pouze technickým dojmem, bylo vedle dlažby použito také vegetačního opevnění. Toto vegetační opevnění využívá mokřadních rostlin v různých barevných a druhových kombinacích nasázených na kokosových rohožích, které jsou vloženy do připravených kazet a s jejichž pomocí stabilizuje koryto potoka bez nároků na speciální údržbu. Kvůli velkým průtokům v korytě Botiče byly rohože ještě po stranách zatíženy kamennými válci a překryty sítí. V roce 2008 by takovéto vegetační kazeta měla vytvořit kompaktní ostrůvek zeleně v dlážděném korytě.

Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy za cenu cca 7 mil. Kč.

2. Revitalizace Košíkovského potoka

Košíkovský potok je levostranným přítokem Botiče pod Hostivařskou přehradou. Při výstavbě sídliště Chodov byla horní část potoka zatrubněna a napojena na dešťovou kanalizaci sídliště. V úseku mezi ulicí Mírového hnutí a retenčními nádržemi bylo koryto vydlážděno kamennou dlažbou do betonu. Postupem času koryto potoka postupně zarůstalo vegetací (tzv. samorevitalizace), což dalo Košíkovskému potoku alespoň z části přírodní charakter. I přes relativně masivní opevnění koryta došlo vlivem častých extrémních průtoků a nekvalitně provedeného opevnění v místech dvou stupňů a výtoku ze zatrubnění k destrukci nejen samotných stupňů, ale i okolního koryta. Rozsah poškození se navíc neustále rozšiřoval.

Z důvodu zajištění stability koryta provedl správce toku jeho opravu s použitím revitalizačních prvků. Oblast vyústění zatrubněné části koryta byla nově předlážděna kamennou dlažbou s vyklínováním. Horní stupeň byl celý odstraněn a nahrazen balvanitým skluzem. Spodní stupeň byl také odstraněn a koryto potoka bylo přetvarováno a rozšířeno tak, aby zde vznikla průtočná tůň. V jarních měsících budou provedeny ještě drobné dosadby vlhkomilné vegetace. V napřímeném lichoběžníkovém korytě mají takovéto prvky zásadní význam pro rozčlenění vodního toku a tedy i zvýšení ekologické a estetické hodnoty Košíkovského potoka.

Součástí revitalizace je i vyčištění obou Košíkovských nádrží, kde budou kromě vytěžení bahna probíhat i drobné opravy objektů a oprava koryta Košíkovského potoka nad soutokem s Botičem.

I přes veškerá opatření a snahy správce toku o zpřírodnění a zatraktivnění Košíkovského potoka a nádrží je voda v potoce neustále znečišťována nezodpovědnými občany a společnostmi, které vypouštějí splaškové vody do dešťových kanalizací zaústěných do vodního toku, a zásadním způsobem tak negativně ovlivňují jeho ekologickou i rekreační funkci.

Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy. Náklady: 3,4 mil. Kč.

3. Revitalizace Kruteckého potoka

Krutecký potok je pravostranným přítokem Litovicko-Šáreckého potoka. Jeho povodí leží na jižním svahu Šáreckého údolí, což je úsek mezi koupalištěm Džbán a Vltavou, hluboce a ostře zaříznutý do pevných hornin starohor (proterozoika). Celá oblast je zahrnuta do přírodního parku Šárka-Lysolaje a její nejcennější části jsou vyhlášeny jako maloplošná chráněná území.

Krutecký potok lze v této lokalitě rozdělit na dvě charakteristické části:

- **První řešený úsek** (bráno proti toku) začínal propustkem pod místní komunikací mezi zahrádkářskou osadou a ulicí Horoměřická a dále pokračoval betonovým korytem v délce 100 m na okraji dubového porostu mezi lesní pěšinou a ulicí Horoměřická.
- **Druhý úsek** je dlouhý cca 160 m. Vedl opět betonovým korytem mezi ulicemi Na krutci a loukou zarostlou ruderálním porostem s výskytem divokých skládek.

Vzhledem to tomuto nepříznivému stavu přistoupil Odbor ochrany prostředí ve spolupráci s Lesy hl. m. Prahy k revitalizaci koryta Kruteckého potoka v délce 260 m.

V prvním úseku byly odstraněny všechny betonové žlabovky a koryto mezi lesní pěšinou a silnicí bylo mírně rozvlněno. Pozůstatky starého přímého koryta byly do nového začleněny pouze v podobě několika malých tůňek.

V druhém úseku byla trasa potoka změněna tak, aby Krutecký potok opět meandroval údolnicí. Od výustního objektu zatrubněné části potoka bylo koryto odkloněno do středu louky tak, aby potok meandroval přírodě blízkým způsobem. Uprostřed území byl na potoce vybudován malý mokřad s tůní o ploše cca 90 m² a maximální hloubce 0,5 m. Vzhledem k tomu, že se na louce nacházela řada náletů jasanu a javoru, bylo vytyčení nové trasy koryta přizpůsobeno stávajícím perspektivním mladým stromkům.

Aby nedocházelo k destrukci nových koryt, bylo provedeno opevnění koryta potoka v obloucích kamenným pohozením. V místě křížení potoka s lesní pěšinou byl postaven přechod přes potok z kamenných kvádrů. Zajímavostí je, že projektant v návrhu tohoto přechodu vycházel z kamenných přechodů cest ve starověkých Pompejích.

Břežky nového potoka byly osázeny mokřadní vegetací a v místě přechodu oblouků byly vybudovány šterkové brody.

Součástí projektu byla i oprava poškozeného výustního objektu zatrubnění a odvodnění komunikace. Původní koryto Kruteckého potoka bylo v tomto úseku ponecháno, aby sloužilo jako cestní příkop zaústěný do vodního toku. Tato revitalizace je vůbec první přírodní revitalizací potoka, která byla v Praze provedena. Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy. Náklady: 650 tis. Kč.

4. Revitalizace Baňského potoka – obnova přehrážek

Baňský potok pramení v Praze 16 Zbraslavi na Baních, je dlouhý 700 m a překonává výškový rozdíl 80 m. Na jeho toku je vybudováno celkem sedm kamenných přehrážek. Spodní tři přehrážky byly ve velmi špatném stavu. Baňský potok má bystřinný charakter, jeho koryto je zařízlé v úzké strži a překonává na krátkém úseku značný výškový rozdíl. Vodnatost toku je závislá na klimatických srážkách a to zejména na přívalových deštích. Horní polovina toku je po značnou část roku bez stálého průtoku. Stálý znatelný průtok se objevuje až ve střední části toku, kde do potoka přitéká voda ze studánky na levém břehu.

Revitalizace Baňského potoka zahrnovala opravu tří spodních přehrážek, vyčištění zdrže první přehrážky, opravu vtokového objektu a revitalizaci koryta.

Oprava přehrážek a dlažby byla provedena jako obnova původního stavu přehrážek z počátku minulého století. Přehrážky včetně vývarů byly přezděny a chybějící kameny doplněny. Koryto potoka bylo vyčištěno od nánosů a prorůstající vegetace.

Zdrž první přehrážky byla vyčištěna od sedimentů (nánosy bahna a šterků, spadané větve) – a byl tak obnoven sedimentační prostor před vyústěním bystřiny z lesa, kde docházelo k zanášení potoka v zatrubněné části.

Nevyhovující vtok do zatrubnění byl nahrazen kapacitnějším vtokovým zařízením.

Stavbu prováděla organizace Lesy hl. m. Prahy. Náklady: 1,6 mil. Kč.

5. Obnova Čimického potoka

Čimický potok kdysi pramenil nad Čimickým rybníkem a protékal celé Čimické údolí. Vlivem urbanizace Čimic a výstavby podzemních sítí došlo ke ztržení pramenů a vyschnutí potoka. Při rekonstrukci Čimického rybníka se podařilo většinu původní vody vrátit a ze zcela napuštěného rybníka začala voda proudit zpět do Čimického údolí. V roce 2007 bylo tedy provedeno pročištění již zcela zaneseného a místy i zmizelého původního koryta potoka. Trvalo to skoro celý rok, než si voda prorazila cestu až ke spodnímu rybníku Kostoprďák. Na podzim se již vodní režim natolik stabilizoval, že na několika místech bylo koryto potoka rozšířeno a vzniklo tak několik malých tůňek pro vodní živočichy. Tůňky budou ještě z jara osázeny mokřadní vegetací. Z hlediska revitalizací v Praze se jedná o významný počín navrácení potoka tam, kde již dávno zmizel.

Obnova byla prováděna v rámci běžné údržby vodních toků.

V rámci běžné údržby se provádí:

- pravidelné sekání břehů na vybraných lokalitách
- údržba břehových porostů
- úklid v okolí vodních toků
- čištění propustků a odstraňování zátarasů
- pravidelné sledování kvality vody.

B3.3.5 Péče o zvláště chráněná území v roce 2007

Prvky přírodní krajiny, které se zachovaly v městské struktuře až do dnešních dnů, jsou cenným dědictvím po našich předcích z relativně nedávné doby, dříve než člověk vědomě či nevědomě začal sám sebe z přírody i krajiny vyčleňovat.

Pražská chráněná území vznikla činností člověka, který po staletí a někde i po tisíciletí ovlivňoval krajinu, kterou dnes nazýváme krajinou kulturní.

V některých místech, jako je např. přírodní rezervace Divoká Šárka, Prokopské údolí, zvláště chráněná území v oblasti Tróje či přírodní památka Hrnčířské louky již můžeme nazvat údržbu chráněných území péčí o přírodní území města tradičními metodami směřujícími k obnovení a zachování historické krajiny. Zde se daří postupně potlačovat nevhodné a agresivní dřeviny a vytvářet podmínky pro návrat a opětovné šíření rostlinných společenstev, ale i odpovídající dřevinné skladbě lesních porostů.

Hlavní město České republiky Praha si uvědomuje cenu a význam svých dochovaných přírodních lokalit. Bez ochrany a údržby pražských zvláště chráněných území by došlo k nenahraditelným ztrátám.

V červnu 2007 byla otevřena nová naučná stezka **Oborou Hvězda**. Pokračovala tvorba internetové stránky www.prazskestezky.cz. V přípravě je celková obnova naučné stezky **Povodím Botiče** a zcela nová stezka **ze Satalic do Vínore a Divokou Šárkou**.

- Průběžně probíhá údržba naučných stezek, které v prostředí města často trpí vandalismem.
- Metodou GPS a FieldMap byly zaměřeny trasy naučných stezek jako podklad pro správu stezek, ale také jako podklad pro mapy v rámci města.
- V oblasti Divoké Šárky, Dolní Šárky a Chuchelského háje probíhá rekonstrukce vybraných studánek.
- Na internetových stránkách města postupně přibývají informace o **pražských studánkách**.
- Probíhají práce na studii, jejíž cílem bude doporučení vytyčit alespoň u některých pražských studánek ochranné pásmo vodního zdroje.
- Pokračuje také postupné umísťování informačních tabulí o jednotlivých zvláště chráněných územích přímo do terénu a souběžně s tím i na internetové stránky města.
- Kromě obvyklého hospodaření v lesích pokračuje např. přeměna nepůvodních akátových porostů v PP Modřanská rokle na druhově původní směs s převahou dubů. Podobně v PR Prokopské údolí byla smýcena část nepůvodního porostu borovice černé a nahrazena opět především dubem. Citlivě probíhá obnova dubových porostů s podrostem dřínu v PR Chuchelský háj.
- Výrazně byl upraven způsob obhospodařování vlhkých až mokřých luk v PP Hrnčířské louky, zejména s ohledem na bezobratlé. Celá řada fytofágních druhů hmyzu je vázána na konkrétní trávy či byliny. Tím, že se ponechá část bylinného patra neposečená po určitou část roku, umožní se výše zmíněným druhům dokončit svůj vývoj. Obdobně se postupuje i u dalších travních společenstev (např. PP V hrobech, PP Trojská, PR Divoká Šárka, PP Dolní Šárka, PR Prokopské údolí apod).
- V roce 2007 se také pokračovalo s údržbou dříve nesečených luk, které začaly významně zarůstat nežádoucími, především na dusík vázanými bylinami, jako jsou kopřivy či bršlice. Jde o PP Čimické údolí a PP Lítožnice. Již 5. rokem pokračuje pravidelné kosení rozsáhlých ploch v ochranném pásmu PR Prokopské údolí (Butovické hradiště, plochy nad Zlíchovem) nebo PP Vidoule.

- V Čimickém údolí byl také obnoven původní tok potoka a vybudovány tůňe.
- Již 8. rokem probíhá v Praze na vybraných plochách řízená pastva smíšeného stáda ovcí a koz. Letos byla pastva rozšířena i na další cenné lokality, kterým takový způsob obhospodařování svědčí (např. v PR Prokopské údolí, PP Čimické údolí a zcela nově i PP Zámky a PP V hrobech).
- Pokračuje odstraňování křovin, které zarůstají především botanicky a entomologicky cenné stepní lokality (např. PP Sedlecké skály, PP Baba, PP Bohnické údolí, PP Zámky či PP Branické skály, PR Prokopské údolí, PP Dolní Šárka).
- Kromě již dlouhodobě udržovaných rákosových porostů se začaly nově kosit také porosty rákosu v PP Milíčovský les a rybníky a zvětšily se zásahové plochy v PP Lítožnice.
- Pokračuje údržba dlouhodobě zanedbaných ovocných sadů např. v PR Divoká Šárka, PR Prokopské údolí, PP Lítožnice a PP Čimické údolí a také sadu v ochranném pásmu PR Divoká Šárka – bývalá letní scéna Národního divadla. Byly dokončeny další pomologické průzkumy sadů s cílem určit a znovu vracet do přírody historické vysokokmenné odrůdy ovocných dřevin a zachovat tak krajinný ráz vybraných lokalit.
- Pokročilo se také v očišťování skalních profilů od nežádoucích keřů, které jednak rozrušují svými kořeny jednotlivé skály, ale často také zakrývají předmět ochrany, tedy specifický geologický profil (např. PR Divoká Šárka, PR Prokopské údolí, PP Pecka a jiné ...)
- Pokračovalo průběžné odstraňování černých skládek.

(PP – Přírodní památka, PR – Přírodní rezervace)

B3.4 BIOMONITORING ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

B3.4.1 Výsledky vyšetření klíšťat *Ixodes ricinus* na promořenost původcem lymeské borreliózy a virem klíšťové meningoencefalitidy v roce 2007

V roce 2007 bylo standardní metodou vlajkováním provedeno monitorování aktuální promořenosti klíšťat původcem nákazy lymeské borreliózy a klíšťové meningoencefalitidy ve vytypovaných lokalitách na území hl. m. Prahy.

Sběr klíšťat byl prováděn pracovníky Hygienické stanice hl. m. Prahy – ústředí, oddělení DDD proti-epidemického odboru Hygienické stanice hl. m. Prahy, ve spolupráci s pracovníky poboček Hygienické stanice – Centrum, Jih, Západ, Východ a Sever. Vyšetření provedla Národní referenční laboratoř pro lymeskou borreliózu SZÚ Praha a Národní referenční laboratoř pro arboviry KHS Ostrava.

Klimatické podmínky – mimořádně teplá zima, příznivé počasí a teploty na jaře v roce 2007 ovlivnily množství výskytu klíšťat. Teploty se v době sběru pohybovaly v rozmezí 20–30 °C (jasno až polo-jasno). Do laboratoří se k vyšetření odevzdalo ve většině případů požadované množství klíšťat.

Dle písemného sdělení Národní referenční laboratoře SZÚ pro lymeskou borreliózu je na území hl. m. Prahy potvrzena pozitivita v průměru 11,21 % a maximální pozitivita byla 23 % (viz tabulka).

Výsledky vyšetření klíšťat na přítomnost viru klíšťové meningoencefalitidy byly ve všech lokalitách hodnoceny jako negativní.

Neobvykle zvýšený výskyt klíšťat ve volné přírodě signalizuje nezbytnost dodržování preventivních opatření (vhodný oděv, používání repelentů, včasné odstranění klíštěte, včetně dezinfekce místa přísátí klíštěte, očkování).

B3 KRAJINA

Tab. B3.6 Promořenost klíšťat původcem klíšťové meningoencefalitidy – lokality dodané oddělením DDD HS hl. m. Prahy v roce 2007

Lokalita	Datum	Samice	Samci	Nymfy	Celkem
Satalická obora, Praha 9	17. 4. 2007 výsledky	22 1x 10-neg. 12-neg.	25 25-neg.	12 12-neg.	59 59
Kunratický les, Praha 4	23. 4. 2007 výsledky	40 2x 10-neg. 9-neg. 11-neg.	34 27-neg.	29 29-neg.	103 96
Točná, letiště, Praha 12	26. 4. 2007 výsledky	10 1x 10-neg.	25 25-neg.	73 33-neg. 40-neg.	108 108
Milíčovský les, Praha 11	3. 5. 2007 výsledky	18 1x 10-neg. 8-neg.	20 2x 10-neg.	67 4x 10-neg. 27-neg.	105 105
Kunratický les, U Labutě, Praha 4	14. 5. 2007 výsledky	34 1x 10-neg. 1x 10-neg. 14-neg.	45 25-neg. 2x 10-neg.	59 4x 10-neg. 19-neg.	138 138
Park u Krč. nádraží, Praha 4	24. 5. 2007 výsledky	47 4x 10-neg. 7-neg.	54 2x 20-neg. 9-neg.	41 41-neg.	142 137
Habrovka, Praha 4	28. 5. 2007 výsledky	18 1x 10-neg. 8-neg.	33 2x 10-neg. 13-neg.	42 42-neg.	93 93
Kunratický les, Globus, Praha 4	5. 6. 2007 výsledky	14 14-neg.	31 2x 10-neg. 11-neg.	91 11-neg. 4x 10-neg. 4x 10-neg.	136 136
Olšanské hřbitovy, Praha 3	6. 6. 2007 výsledek	34 3x 10-neg. 4-neg.	31 11-neg. 2x 10-neg.	61 4x 10-neg. 21-neg.	126 126
Modřanská rokle, Praha 12	7. 6. 2007 výsledek	36 3x 10-neg. 6-neg.	42 2-neg. 2x 10-neg. 2x 10-neg.	39 39-neg.	117 117
Lesopark Hostivař, Praha 15	12. 6. 2007 výsledek	25 2x 10-neg. 5-neg.	30 1x 10-neg.	60 3x 10-neg. 3x 10-neg.	115 95
Divoká Šárka, Praha 6	12. 6. 2007 výsledek	14 14-neg.	15 15-neg.	100 4x 10-neg. 4x 10-neg. 2x 10-neg.	129 129
Malá a Velká Chuchle, Lesopark, Praha 16	13. 6. 2007 výsledek	16 1x 10-neg. 6-neg.	8 8-neg.	49 49-neg.	73 73
Divoká Šárka za koupalištěm, Praha 6	25. 7. 2007 výsledek	8 8-neg.	6 6-neg.	270 4x 10-neg. 4x 10-neg. 4x 10-neg. 4x 10-neg.	284 174

Zdroj: HS HMP

Tab. B3.7 Promořenost klíšťat původcem Lymeské borreliózy – lokality dodané oddělením DDD HS hl. m. Prahy v roce 2007

Lokalita	Datum	Počet odběrů	Samice	Samci	Nymfy	Celkem
Ďáblický háj, Praha 8	23. 4. 2007 výsledky	1	15 3 poz.	20 neg.	6 neg.	41 7,3 %
Klánovice za koupalištěm, Praha 21	25. 4. 2007 výsledky	1	4 1 poz.	12 2 poz.	50 3 poz.	66 9,0 %
Točná, letiště, Praha 12	26. 4. 2007 výsledky	1	12 1 poz.	0	42 4 poz.	54 9,22 %
Horní Počernice, Svépravický rybník, Praha 20	26. 4. 2007 výsledky	1	4 neg.	8 1 poz.	12 2 poz.	24 12,5 %
Kunratický les, U Václava, Praha 4	7. 5. 2007 výsledky	1	65 5 poz.	64 6 poz.	107 11 poz.	236 9,3 %
Kunratický les, Zelené domky, Praha 4	21. 5. 2007 výsledky	1	22 5 poz.	10 1 poz.	82 8 poz.	114 12,2 %
Petřín, Praha 1	31. 5. 2007 výsledky	1	14 1 poz.	20 2 poz.	17 2 poz.	51 9,8 %
Obora Hvězda, Praha 6	7. 6. 2007 výsledky	1	6 1 poz.	5 neg.	47 4 poz.	58 8,6 %
Olšanské hřbitovy, Praha 3	11. 6. 2007 výsledky	1	5 2 poz.	2 neg.	6 1 poz.	13 23,0 %
Divoká Šárka, Praha 6	12. 6. 2007 výsledky	1	0	0	42 5 poz.	42 11,9 %
Kamýk, Modřanské sídliště, Praha 12	19. 6. 2007 výsledky	1	7 1 poz.	7 1 poz.	58 6 poz.	82 11,1 %
Prokopské údolí, Praha 5	20. 6. 2007 nezpracováno	1	0	1	1	2
Stromovka, Praha 7	25. 6. 2007 výsledky	1	5 1 poz.	3 neg.	58 6 poz.	66 10,6 %

Zdroj: HS HMP

B3.4.2 Aerobiologický monitoring ovzduší v Praze

Od 60. let 20. století se začala v Evropě rychle rozšiřovat síť monitorovacích stanic, která umožňuje na základě vzájemného porovnání výsledků výrazně upřesnit předpovědi vývoje pylové sezóny. Pylová sezóna probíhá každý rok trochu jinak. Důvodem je rozdílná meteorologická a tím i fenologická situace v jednotlivých letech, především vývoj průměrných denních teplot a vlhkosti. V jednotlivých letech se navíc významně liší intenzita pylové sezóny pro různé rostlinné druhy, tedy množství pylu, které určité rostliny na daném území uvolní do ovzduší a které tedy může ovlivňovat míru potíží alergického člověka. Československo se zapojilo do sítě Evropské pylové informační služby v roce 1992. V roce 2007 bylo na území České republiky v provozu celkem 11 monitorovacích stanic Pylové informační služby.

Pražská stanice začala pracovat v březnu 1993. Do června 1995 byla umístěna na poliklinice Karlovo náměstí, poté byla z provozních důvodů přemístěna do areálu Státního zdravotního ústavu ve Šrobárově ulici. V roce 2007 byla v provozu od 26. února do konce října (v době přípravy tohoto příspěvku byla ještě v provozu, tedy začátek října 2007).

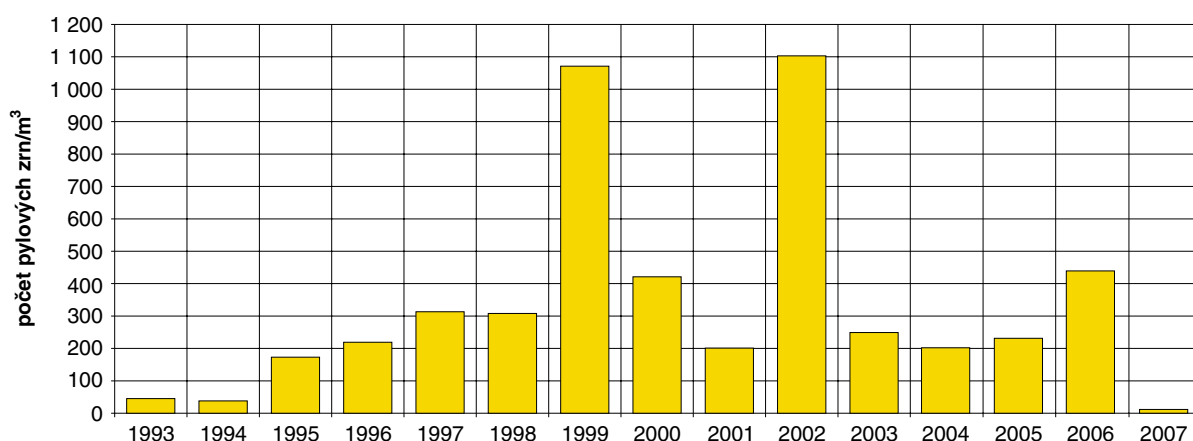
V Praze a obecně v České republice patří k nejvýznamnějším aeroalergenům v jarním období (dominuje pyl stromů) pylová zrna břízy (*Betula*), v širším pojetí celá čeleď *Betulaceae*; pyl jednotlivých zástupců této čeledi vykazuje značnou zkříženou reaktivitu. To znamená, že člověk alergický na jeden druh této čeledi, může mít potíže i při kontaktu s dalšími jejími zástupci. V letním období jsou jednoznačně nejvýznamnější skupinou aeroalergenů trávy (*Poaceae*). Také pyl trav se vyznačuje velmi silnou zkříženou reaktivitou mezi jednotlivými zástupci. Výrazně také v tomto období stoupá koncentrace spor plísní

v ovzduší, především rodu *Cladosporium* a *Alternaria*. Pro podzimní období je typická dominance pylu plevelů, především pelyňku (*Artemisia*). Pylová zrna ambrózie (*Ambrosia*), která jsou důležitým alergizujícím aeroalergenem v Maďarsku, na Slovensku a částečně i na jižní Moravě, se v posledních letech pravidelně objevují také ve spektru pražských aeroalergenů konce léta a začátku podzimu (viz graf). S ohledem na explozivní šíření ambrózie po Evropě v posledních letech je třeba výskyt tohoto alergenu pečlivě monitorovat a urychleně zahájit preventivní opatření k jeho eradikaci v oblasti Prahy. V srpnu také obvykle vrcholí sezóna plísní, koncentrace jejich spor v ovzduší řádově převyšuje koncentraci všech pylových alergenů tohoto období.

Pylová sezóna 2007 začala nezvykle brzy – už ve druhé polovině ledna – ale byla poměrně slabá a trvala podobně jako v předchozích letech do konce září až začátku října. Jako obvykle rozkvetly jako první lísky (*Corylus*) a olše (*Alnus*) (viz graf). V období zachyceném na grafech (*Alnus*) už tyto dřeviny dokvětaly. Sezóna břízy (*Betula*) probíhá obvykle společně se sezónou jasanu (*Fraxinus*). Bříza rozkvetla také dříve než bývá obvyklé – v posledních dnech března – a její sezóna byla průměrně silná. Vrcholu dosáhla v první polovině dubna, poté koncentrace tohoto alergenu v ovzduší již rychle klesala (viz graf). Sezóna trav (*Poaceae*) se v roce 2007 rozběhla již na přelomu dubna a května, což je asi o dva týdny dříve oproti dlouhodobému průměru, a svou intenzitou byla průměrná. Nejvíce pylu trav se v ovzduší objevovalo od poslední dekády května do konce druhé dekády června, vrcholu sezóny dosáhly trávy na začátku června. V průběhu července se v ovzduší Prahy objevovalo už jen podprůměrné množství pylu trav. S několika menšími vrcholy se vzdušná koncentrace tohoto pylu držela na alergologicky významné úrovni do konce července. Poté již bylo množství pylu trav v ovzduší zanedbatelné (viz graf). Pelyněk (*Artemisia*) se začal pravidelně objevovat v ovzduší v poslední dekádě července. Jeho sezóna byla v Praze poměrně silná, vrcholu dosáhla mezi 5. a 15. srpnem (viz graf). Naopak ambrózie (*Ambrosia*) měla letos velmi slabou sezónu, což bylo způsobeno deštivým a chladnějším počasím ve druhé polovině srpna a v září. V pražském ovzduší se tento alergen letos objevoval jen ojediněle. V době přípravy tohoto přehledu (začátek října) sezóna ambrózie již doznívala (viz graf). Od začátku září byla celková koncentrace všech pylových zrn v ovzduší již jen velmi nízká.

Předkládané grafy zachycují koncentraci nejvýznamnějších pylových alergenů v pražském ovzduší za posledních 6 let, tedy od roku 2002 do konce září 2007.

Obr. B3.10 Koncentrace pylu ambrózie v ovzduší Praha, 1993–2007

Zdroj: PIS

B3.4.3 Bioindikační monitoring životního prostředí – pravidelné sledování živé složky na vybraných lokalitách

Chemické a fyzikální faktory, ovlivňující kvalitu životního prostředí, se sice daří měřit stále přesněji, ale problémem zůstává objektivní interpretace a vyhodnocení co získaná čísla znamenají pro zdraví místních obyvatel. Pro jednotlivé škodliviny sice existují smluvní hygienické normy (subjektivní a v různých státech leckdy odlišné), ale v praxi obvykle působí několik faktorů současně a pak je výsledné hodnocení o to problematičtější, že přistupují vlivy synergismu (vzájemného ovlivňování účinků).

Bioindikační monitoring naopak dává možnost sledováním reakcí organismů přímo hodnotit biologickou kvalitu prostředí a účinky celého souboru zde působících vlivů, posoudit míru přijatelnosti pro lidskou populaci. Tím, že jsou některé druhy na znečištění citlivější než člověk, mohou zhoršování kvality prostředí signalizovat s předstihem a umožnit včasná protipatření.

Použitá metodika: na vybraném dílčím území se během roku provede inventarizace vybraných skupin rostlin a živočichů s výraznou výpovědní hodnotou.

Vybraných území je celkem 5, takže po pěti letech se na každém takovém území inventarizace opakuje. Tím se získá nejen zpráva o současném stavu, ale srovnáním s předešlými etapami i změny a vývojové tendence.

Zpracovaná modelová území:

Divoká Šárka	– roky 1984, 1988, 1993, 1998, 2003
Prokopské údolí	– roky 1984, 1989, 1994, 1999, 2004
Pitkovické údolí, Uhřetěveská obora	– roky 1985, 1990, 1995, 2000, 2005
Soutok Berounky s Vltavou	– roky 1986, 1991, 1996, 2001, 2006
Trojská kotlina	– roky 1987, 1992, 1997, 2002, 2007.

Aktuálně v roce 2007 byla zpracována Trojská kotlina s těmito výsledky:

Bioindikační monitoring Trojské kotliny se tímto pátým zpracováním uskutečňuje již dvacet roků a díky zájmu přírodovědců jsou v řadě zpracovávaných skupin k dispozici i údaje z doby před rokem 1987. Díky tomu je možno touto metodou popsat nejen současný stav a kvalitu prostředí, ale i vývojový trend porovnáním s minulostí a odhadovat extrapolace do budoucnosti.

Zvláštností dat roku 2007 je také zachycení sukcesních jevů návratu života na území vltavské nivy, postižené v roce 2002 katastrofální záplavou a do značné míry přeměněné jak co do krajinného reliéfu, tak i substrátu, smeteného odnosem, nebo nabohaceného náplavem.

Překvapivě rychlá sukcese těchto povodní denaturovaných stanovišť byla zjištěna ve skupině lišejníků, vrátilo se sem 23 druhů. Přírůstky však byly zjištěny i na některých dalších územích (Salabka, Trojská, Velká skála) navzdory negativnímu vlivu rozvíjející se turistiky, zarůstání a zastiňování některých partií. Nejvyšší a stále rostoucí diverzita je v PP Velká skála, kam již zřejmě nezasahuje zvýšená údolní koncentrace atmosférických polutantů. I tak je zde však stále dosti hojný kdysi zcela dominantní kyselomilný toxitolerant *Lecanora conizaeoides*, ale přibývají i citlivé druhy, indikující odsíření ovzduší. Začíná dokonce nástup nejcitlivějších lišejníků keříčkovitých.

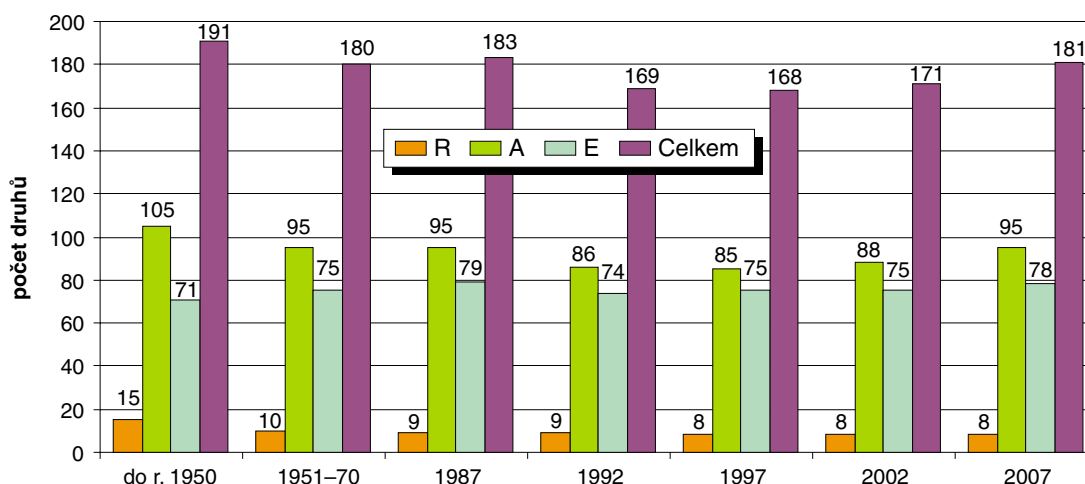
Ve skupině mechorostů nevymizel na celém území ani jeden druh, u některých byl zjištěn pouze kvantitativní úbytek. Přibýly však tři druhy nové, z dílčích částí byl největší rozvoj diverzity zaznamenán na RPP Bohnická (9 druhů, dříve známých jen z jiných částí Trojské kotliny) a Sklenářka (6 druhů).

Zjištěné změny vyvolává hlavně ruderalizace a nitrifikace (za současného ústupu jiných složek znečištění), vyvolávající invazi druhů adaptabilních na tyto podmínky. K tomu přistupují i změny oroklimatu.

Výsledky botanického průzkumu byly porovnávány i se staršími údaji za posledních 30 let. Pro bioindikační hodnocení výsledků jsou využita „Ellenbergova čísla“, vyjadřující ekologické nároky druhů.

Aktuální porovnání s rokem 2002 indikuje úbytek 38 druhů nezjištěných, naproti tomu 111 nových, takže celkově je o 73 druhů více než před 5 lety. Jedná se převážně o nárůst počtu nežádoucích invazivních druhů, konkurujících na narušeném povrchu druhům cílovým, a druhů nepůvodních. Je však pozorováno i mírné šíření druhů ohrožených díky zlepšenému stavu a managementu některých lokalit.

Obr. B3.13 Přehled počtu druhů nalezených a předpokládaných podle bioindikačních skupin a období

Zdroj: ČSOP

Rozbor změn neindikuje významné změny působení polutantů. Snížené zastoupení druhů světlomilných je vyvoláno zarůstáním a zastíněním některých lokalit.

V dlouhodobém přehledu je graficky vyjádřen podíl druhů zavlečených, invazivních, archeofytů, přechodně zplaňujících, naturalizovaných, a neofytů. Všechny tyto křivky mají derivační odchylky (extrémy) kolem roku 1990 (indikace vlivu změn hospodářsko-politického systému) a 2002 (projev záplavy).

Průzkum malakofauny byl soustředěn zejména na záplavové území, vzhledem k tomu, že v ostatních částech nebyly pozorovány významné změny kromě vlivu pozvolného zarůstání některých částí, tendenci ke snižování vlhkosti a jiných místních vlivů, nesouvisejících přímo s působením změn antropogenního znečištění prostředí.

Drastická degradace této složky fauny v nivě Vltavy vlivem záplavy jen zvolna ustupuje a nesměruje k obnově původního bohatství lužního společenstva vlivem nepříznivého managementu podnikem Povodí Vltavy – ačkoliv karbonátové obohacení nivních půd z nových náplavů by mělo naopak podporovat rozmach měkkýšů.

Motýli: Oproti roku 2002, kdy byl stav této složky mírně pokleslý, došlo k nárůstu nejen celkového počtu druhů, ale i šíření citlivých reliktních, takže zavedený bioindikační index vzrostl z hodnoty 41,55 v roce 2002 na 44,10 v roce 2007, čímž se téměř vyrovnal s předpovodňovým indexem 45,60 v roce 1997. Nejvýznamnější změnou je návrat vřetenušky *Zygaena laeta*, hojně do poloviny minulého století, která pak ale postupně zcela vymizela.

Střevlíci: Rok 2007 byl pro tuto skupinu klimaticky příznivý – mimořádně teplá zima, teplé a suché jaro až do července a teprve v srpnu nastal teplotně návrat k normálu. Na řadě míst došlo k pozitivním změnám prostředí díky optimálnímu managementu, zejména v oblasti nad botanickou zahradou. Podobně působí kvalitní údržba Salabky a Havránky, jinde (např. v Haltýřích) postupuje ruderalizace, zarůstání. Významné je doznívání následků záplavy ze 14. 8. 2002, kdy zde hladina Vltavy vystoupila až o 10 metrů.

S využitím bohatých archivních materiálů od roku 1984 je možno zde napočítat celkem 224 druhů. V roce 2007 bylo nalezeno 158, což představuje oproti roku 2002 obohacení o 10 druhů – i když 15 druhů, zjištěných v roce 2002 letos nalezeno nebylo.

Ze změn na dílčích územích jsou nejpozoruhodnější pobřežní partie, kde nejen došlo k úplné obnově, ale počet druhů nyní zastížený je oproti stavu před povodní dvojnásobný (!!!). Zdejší povrchy jsou totiž po povodni stanovištěm příznivější, ale i tak je průběh rychlé sukcese překvapivý, objevilo se zde 11 nových druhů.

Obojživelníci, plazi, ptáci: Z hlediska těchto skupin se negativně projevuje rostoucí tlak návštěvnosti a způsob úpravy břehů po záplavě.

V případě obojživelníků byl zjištěn úbytek pouze kvantitativní, žádný druh nevymizel. Naproti tomu z 5 druhů fauny plazů se vůbec nepodařilo dohledat nějaké zbytky u 3 dříve se vyskytujících druhů (slepýš, užovka hladká, ještěrka zelená). Dominantní skupina ptáků (71 druhů) je v tomto zpracování podrobně roztržena podle nároků na potravu i hnízdní prostředí. Porovnání s minulostí zatím nebylo proveditelné, protože takto zavedená progresivní metodika je zde použita poprvé, její výpovědní hodnota o probíhající trendu se plně prokáže až po opakování inventarizace.

Z hlediska působení městského znečištění atmosférickým přenosem je situace indikována jako stabilizovaná s tendencí k mírnému zlepšování. Působí to patrně (soudě zejména podle lišejníků) postupující posun dominantní složky atmosférického znečištění od zhoubnějšího SO₂ k NO_x a NH₃, podporující eutrofizační bujení invazivních ruderalů. V tomto směru je také indikován gradient rostoucího znečištění od horní hrany bohnické plošiny dolů do méně větraného údolí vltavského meandru.

O mimořádně zajímavé příležitosti sledování sukcesí na denaturovaném záplavovém povrchu a získaných výsledcích je pojednáno u jednotlivých zpracovávaných skupin.

